

IZVJEŠTAJ
o radu i stanju u oblastima Ministarstva prosvjete, sa izvještajima
organa uprave iz nadležnosti Ministarstva za 2017. godinu

Podgorica, mart 2018. godine

SADRŽAJ

UVOD.....	2
1. NORMATIVNO-PRAVNI POSLOVI I HARMONIZACIJA PROPISA.....	3
2. OBLAST PROSVJETE.....	5
2.1. Predškolsko vaspitanje i obrazovanje.....	5
2.2. Osnovno obrazovanje i vaspitanje.....	6
2.3. Inkluzivno obrazovanje.....	7
2.4. Manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice.....	8
2.5. Obrazovanje RE učenika.....	8
2.6. Obrazovanje LGBT osoba.....	9
2.7. Srednje opšte obrazovanje i stručno obrazovanje.....	10
2.8. Obrazovanje odraslih.....	12
2.9. Državna nagrada "Oktoih".....	13
2.10. Procjena i smanjenje radona u crnogorskim školama i vrtićima.....	13
3. OBLAST VISOKOG OBRAZOVANJA.....	13
3.1. Direkcija za visoko obrazovanje i ENIC/NARIC centar.....	13
3.2. Direkcija za učenički i studentski standard.....	15
4. ODJELJENJE ZA MEĐUNARODNU SARADNJU.....	15
5. INFORMACIONO-KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE.....	20
6. INVESTICIONE AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSI NA OBJEKTE ŠKOLSKE INFRASTRUKTURE.....	20
7. OBLAST FINANSIRANJA RADA OBRAZOVNO-VASPIITNIH USTANOVA I INVESTICIJA.....	22
8. NACIONALNI OKVIR KVALIFIKACIJA.....	22
IZVJEŠTAJ O RADU JAVNIH USTANOVA.....	24
Centar za stručno obrazovanje.....	24
Ispitni centar.....	246
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.....	32

Na osnovu člana 62 Zakona o državnoj upravi („Službeni list RCG”, br. 38/03 i „Službeni list CG”, br. 22/08 i 42/11), u skladu sa Programom rada Vlade za 2017. godinu, Ministarstvo prosvjete podnosi

IZVJEŠTAJ o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva prosvjete sa izvještajima organa uprave iz nadležnosti Ministarstva u 2017. godini.

UVOD

Ministarstvo prosvjete vrši poslove uprave u oblasti prosvjete i sporta, u skladu sa djelokrugom rada utvrđenim Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list CG“, br. 5/12, 25/12, 61/12, 20/13, 17/14, 6/15, 35/16, 41/16, 73/16 i 3/17). Pored poslova utvrđenih ovom Uredbom, Ministarstvo prosvjete obavlja i poslove koji su utvrđeni:

- Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG“, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 44/13, 47/17);
- Zakonom o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, 45/10 i 39/13, 47/17);
- Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju („Službeni list RCG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10 i 40/11, 47/17);
- Zakonom o obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama („Službeni list RCG“, br. 80/04 i „Službeni list CG“ br. 45/10, 47/17);
- Zakonom o gimnaziji („Službeni list RCG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10; 39/13, 47/17);
- Zakonom o stručnom obrazovanju („Službeni list RCG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10 i 39/13, 47/17);
- Zakonom o obrazovanju odraslih („Službeni list CG“, broj 20/11, 47/17);
- Zakonom o visokom obrazovanju („Službeni list CG“, br. 44/14 i 52/14, 47/15, 40/16, 42/17);
- Zakonom o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija („Službeni list CG“, br. 57/11);
- Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija („Službeni list CG“, br. 80/10);
- kao i podzakonskim aktima, donijetim za sprovođenje ovih zakona.

Rad Ministarstva prosvjete u 2017. godini odnosio se:

- na realizaciju Programa rada Vlade za 2017. godinu i zaključaka Vlade;
- na zaokruživanje normativnog okvira za dalju reformu obrazovanja;
- utvrđivanje i vođenje politike razvoja obrazovno-vaspitnog sistema Crne Gore sa donošenjem odgovarajućih strategija i unapređenjem procesa pripreme ustanova obrazovanja i vaspitanja za primjenu reformskih rješenja u 2017. godini, prema ranije definisanoj dinamici Ministarstva prosvjete;
- sprovođenje upravnih postupaka u oblasti:
 - priznavanja i vrednovanja inostranih obrazovnih isprava;

- izdavanja licenci za rad ustanovama predškolskog, osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja i organizatorima obrazovanja odraslih i licenci za izvođenje novih obrazovnih programa;
- izdavanje propisanih saglasnosti;
- stručne i administrativne poslove za:
 - Nacionalni savjet za obrazovanje,
 - Savjet za kvalifikacije,
 - Savjet za visoko obrazovanje,
- finansiranje rada obrazovno-vaspitnih ustanova;
- druge poslove, u skladu sa propisima.

Izvještaj o radu Ministarstva prosvjete koncipiran je u više cjelina, odnosno oblasti rada iz djelokruga Ministarstva i to:

1. Normativno-pravni poslovi i harmonizacija propisa;
2. Oblast prosvjete;
3. Oblast visokog obrazovanja;
4. Oblast razvoja obrazovanja, nacionalnih manjina i etničkih grupa;
5. Oblast informaciono-komunikacionih tehnologija i
6. Oblast finansiranja rada obrazovno-vaspitnih ustanova i investicija.

Ovim Izvještajem, za navedeni period, prikazane su na sažet način najznačajnije aktivnosti i djelatnosti javnih ustanova u oblasti obrazovanja i vaspitanja:

- Centar za stručno obrazovanje;
- Ispitni centar i
- Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

Uz Izvještaj dostavljamo i izvještaj Zavoda za školstvo kao samostalnog organa uprave nad čijim je radom Ministarstvo prosvjete vršilo nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada.

1. NORMATIVNO-PRAVNI POSLOVI I HARMONIZACIJA PROPISA

Donijeti su sljedeći zakoni:

- Zakon o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obrazovanju odraslih;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama;
- Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o visokom obrazovanju.

Donijeti su sljedeći podzakoski akti:

- Pravilnik o programima seminara stručnog usavršavanja za predavače teorijske nastave, instruktore vožnje i članove ispitnih komisija;
- Pravilnik o načinu i postupku ocjenjivanja znanja učenika gimnazije;
- Pravilnik o načinu i postupku ocjenjivanja u stručnoj školi;
- Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o obliku i načinu vođenja pedagoške evidencije i sadržini javnih isprava u školama;

- Pravilnik o načinu, postupku i kriterijumima za dodjelu sredstava omladinskim organizacijama i kontroli nad realizacijom programa i projekata;
- Pravilnik o oblasti (profilu) obrazovanja nastavnika predmetne nastave u osnovnoj školi;
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o normativima i standardima za sticanje sredstava iz javnih prihoda za ustanove koje realizuju javno važeće obrazovne programe;
- Odluka o osnivanju Agencije za kontrolu i obezbjeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja;
- Odluka o osnivanju Nacionalnog savjeta za obrazovanje;
- Odluka o izmjeni Odluke o osnivanju Savjeta za kvalifikacije;
- Školski kalendar za 2017/2018. godinu.

Pripremljeni su i objavljeni:

-egzemplari odluka o izmjenama i dopunama statuta predškolskih ustanova, osnovnih škola, mješovitih škola, gimnazija, stručnih škola, obrazovnih centara, resursnih centara i domova učenika i studenata i viših stručnih škola;

-egzemplari pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predškolskih ustanova, osnovnih škola, mješovitih škola, gimnazija, stručnih škola, obrazovnih centara, resursnih centara i domova učenika i studenata i viših stručnih škola.

Pripremljeni za donošenje :

- Nacrt pravilnika o sadržaju, obliku i načinu utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama;
- Kolektivni ugovor o izmjenama i dopunama Kolektivnog ugovora za Javnu ustanovu Zavod za udžbenike i nastavna sredstva;
- Kolektivni ugovor o izmjenama i dopunama Kolektivnog ugovora za Javnu ustanovu Viša stručna škola „Policajska akademija“;
- Kolektivni ugovor o izmjenama i dopunama Kolektivnog ugovora za Javnu ustanovu Ispitni centar;
- Kolektivni ugovor o izmjenama i dopunama Kolektivnog ugovora za Javnu ustanovu Centar za stručno obrazovanje.

Sprovođenje propisa:

U izvršenju propisa u oblasti obrazovanja i vaspitanja, Ministarstvo prosvjete je rješavalo u prvostepenom i drugostepenom upravnom postupku, izdavalo saglasnosti na opšta akta ustanova. U drugostepenom upravnom postupku primljeno je ukupno 93 žalbi. U propisanom roku riješeno je 91 žalbi. U sedam predmeta je postupak po žalbi obustavljen. Ukupno je odbijeno 39 žalbi. Ukupno je usvojeno 50 žalbi (zbog povrede pravila postupka, zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primijene materijalnog prava). Na kraju godine ostale su dvije žalbe neriješene.

U postupku priznavanja inostranih obrazovnih isprava (do nivoa visokog obrazovanja) podnijeto je 1652 zahtjeva, gdje je u propisanom roku donijeto 1006 rješenja o priznavanju inostranih obrazovnih isprava. U propisanom roku nije riješeno 280 zahtjeva koji su u postupku rješavanja.

U postupku priznavanja inostranih obrazovnih isprava okolnosti koje utiču na dužinu trajanja upravnog postupka tj. njegovu efikasnost, prilikom priznavanja inostranih obrazovnih isprava za osnovno i srednje obrazovanje radi zapošljavanja, Ministarstvo je dužno da donese rješenje po zahtjevu za priznavanje isprave u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva.

Međutim, u pojedinim predmetima taj rok je znatno duži od propisanog, iz razloga što odgovore od strane Ministarstva vanjskih poslova i obrazovnih ustanova iz inostranstva čekamo

duže vremena, često i više mjeseci. U 2017. godini Ministarstvo prosvjete je podnijelo 19 krivičnih prijava protiv podnosioca zahtjeva za priznavanje falsifikovane inostrane diplome.

Sprovođenje drugih nadležnosti iz djelokruga rada Odjeljenja za normativno-pravne poslove

Odjeljenje za normativno-pravne poslove u izvještajnom periodu dalo je saglasnosti na opšta i druga akta obrazovno-vaspitnih ustanova i to:

- 306 saglasnosti na pravilnike o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predškolskih ustanova, osnovnih škola, mješovitih škola, gimnazija, stručnih škola, obrazovnih centara, resursnih centara i domova učenika i studenata i viših stručnih škola;

- 245 saglasnosti na statute predškolskih ustanova, osnovnih škola, mješovitih škola, gimnazija, stručnih škola, obrazovnih centara, resursnih centara i domova učenika i studenata i viših stručnih škola;

- saglasnosti na pravilnike o organizaciji i sistematizaciji: Centra za stručno obrazovanje i Ispitnog centra;

- mišljenja i objašnjenja po zahtjevima fizičkih i pravnih lica vezano za tumačenje nivoa stručne spreme, odnosno vrsti kvalifikacija, tumačenja propisa, kao i usmena objašnjenja i upućivanje stranaka na odgovarajući postupak i saradnja sa drugim službama i resorima u vezi sa tim, posebno sa prosvjetnom inspekcijom.

Pored toga, urađeno je veliki broj mišljenja (238) po zahtjevima organa i stranaka u vezi sa primjenom propisa iz oblasti obrazovanja i značajan broj drugih akata i obraćanja institucijama, potvrda i izvještaja, kao i odgovora na poslanička pitanja.

Predstavnici Odjeljenja za normativno pravne poslove i harmonizaciju propisa učestvovali su radu i Radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga.

Službenici Odjeljenja za normativno pravne poslove i harmonizaciju propisa učestvovali su u radu komisija za licenciranje ustanova iz oblasti obrazovanja i vaspitanja, komisija za otvaranje i vrednovanje ponuda i komisija za polaganje stručnog ispita nastavnika, kao i drugim komisijama i radnim tijelima koje obrazuje ministar prosvjete ili starješene drugih organa i institucija. Nastavljen je rad na realizaciji preporuka definisanim Akcionim planom Giljotina propisa. Predstavnici Odjeljenja participiraju u radu: Komisije za sprovođenje, primjenu i tumačenje Granskog kolektivnog ugovora za oblast prosvjete, Komisije za sprovođenje, primjenu i tumačenje Kolektivnog ugovora za Univerzitet Crne Gore, Komisije za dodjelu sredstava Fonda solidarnosti Sindikata prosvjete Crne Gore, komisijama za polaganje stručnih ispita nastavnika za rad u obrazovno vaspitnim ustanovama, Sektorske komisije za pravo i ekonomiju Savjeta za kvalifikacije.

2. OBLAST PROSVJETE

2.1. Predškolsko vaspitanje i obrazovanje

U Crnoj Gori predškolsko vaspitanje i obrazovanje organizovano je za svu djecu do polaska u osnovnu školu. Realizuje se u 21 javnoj predškolskoj ustanovi, sa mrežom od 126 vaspitnih jedinica, u okviru kojih je organizovano 607 vaspitnih grupa. Javno važeći obrazovni program realizuje se i u 22 licencirane privatne predškolske ustanove koje imaju 24 vaspitne jedinice i 68 grupa. Obuhvat u školskoj 2016/2017 je bio 18 952 djece.

Za djecu uzrasta do šest godina koja žive u udaljenim seoskim područjima u kojima ne postoji vaspitno-obazovna jedinica, organizuju se interaktivne službe. Tokom 2017. godine počele su sa radom nove interaktivne službe u Šavniku, Plužinama, Kolašinu, Mojkovcu, Pljevljima i Žabljaku.

Procedura izgradnje novih vrtića iz kreditnih sredstava Banke za razvoj Savjeta Evrope nastavljena je i tokom 2017. godine.

U prostoru JU Resursni centar „Podgorica“ otvorena je nova vaspitna jedinica za pet grupa JPU „Đina Vrbica“, Podgorica.

U Herceg Novom licencirane su vaspitne jedinice u prostoru zadužbine i SMŠ „Ivan Goran Kovačić“. U ovoj JPU se uključuju djeca iz Dječijeg doma „Mladost“, Bijela.

U Baru, u naselju Dobra Voda, otvorena je vaspitna jedinica u Područnoj ustanovi JU OŠ „Srbija“.

Opremljeno je 11 vaspitnih jedinica u kojima se sprovodi trosatni ili program interaktivnih službi u opštinama Andrijevisa, Berane, Bijelo Polje, Danilovgrad, Plav, Rožaje, Mojkovac, Šavnik, Plužine, Kolašin i Pljevlja.

U 2017. godini počelo je izučavanja engleskog jezika za svu djecu od tri godine do polaska u školu.

Licencirano je devet privatnih predškolskih ustanova (revizija, novo licenciranje, nove vaspitne jedinice).

U opštinama u kojima se bilježi značajan broj RE populacije: Podgorica, Nikšić, Berane, Bijelo Polje, Tivat, Herceg Novi, Bar, Ulcinj, Kotor, Cetinje, Pljevlja osmišljen je dopunski mehanizam integracije u redovne predškolske aktivnosti kroz redovne vaspitne grupe, vaspitne grupe u romskim naseljima i interaktivne službe.

Preporuke

- Povećanje kapaciteta predškolskih ustanova: izgradnja novih, nadogradnja ili adaptacija prostora;
- Uvođenje interaktivnih službi: Cetinje, Bar, Ulcinj, Podgorica (gradska opština Tuzi);
- Unapređenje kvaliteta predškolskog vaspitanja i obrazovanja;
- Promovisanje uloge ranog učenja i integracija RE i djece bez roditeljskog staranja;
- Implementiranje ažuriranog portfolia.

2.2. Osnovno obrazovanje i vaspitanje

U Crnoj Gori osnovno obrazovanje traje devet godina i organizovano je u tri ciklusa. Obrazovno-vaspitni proces se izvodi u 163 matične i 247 područnih ustanova. U školskoj 2016/2017. godini nastavu u osnovnim školama pohađa 68 276 učenika (državne 68 080 i privatne 196), koji su raspoređeni u 3 463 odjeljenja (državne 3433, privatne 30).

U saradnji s United Nations Office of Drugs and Crime – UNODC završen je Projekat „Vještine za adolescenciju“, koji je sproveden u 17 škola iz Podgorice, Nikšića, Cetinja i Danilovgrada. U periodu od septembra do novembra 2017. godine sprovedena je evaluacija programa, nakon čega je urađena adaptacija materijala i predloženi koraci za naredni period.

U partnerstvu sa Zavodom za socijalnu i dječiju zaštitu sprovedene su obuke za primjenu Uputstva o postupanju u slučajevima nasilja. Razvijen je dodatni materijal za nastavnike Informatike u osnovnom i srednjem obrazovanju koji uključuje ciljeve iz oblasti prevencije nasilja na društvenim mrežama. Dan bezbjednosti na internetu je iskorišten da se nastavnicima osnovnih i srednjih škola prezentuje materijal i uradi obuka za primjenu.

U saradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije i Nacionalnom kancelarijom za borbu protiv trgovine ljudima urađen je flajer *Čuvajmo djecu od trgovine ljudima* koji je namijenjen zaposlenima u školama da bi prepoznali pokazatelje koji upućuju na postojanje sumnje da je neko dijete žrtva bilo kog oblika trgovine ljudima.

U saradnji sa JU Škola za srednje i više stručno obrazovanje „Sergije Stanić“ iz Podgorice nastavljena je distribucija đачke užine za podgoričke osnovne škole.

Od septembra 2017. godine u četiri odjeljenja prvog razreda JU OŠ „Luka Simonović“, Nikšić, JU OŠ „Olga Golović“, Nikšić, JU OŠ „Maksim Gorki“, Podgorica i JU OŠ „Mirko Srzentić“, Petrovac, Budva, realizuje se pilot projekat koji podrazumijeva da se dio nastave, izvodi na engleskom jeziku.

Izmjenama i dopunama zakona broj učenika prvog razreda je smanjen na 28 u odnosu na dosadašnjih 30, dok uz saglasnost ministra može ih biti 30 u odnosu na dosadašnjih 33. engleski jezik je postao obavezan nastavni predmet od prvog razreda, dok se drugi strani jezik, kao obavezan, izučava od šestog razreda. U odnosu na prethodni period broj časova je umanjnjen za 10%. Ujedno je smanjena sedmična norma nastavnika na 18 časova neposrednog rada sa učenicima, čime se želi unaprijediti kvalitet nastave.

Preporuke:

- Racionalizovati školsku mrežu;
- Planirati izgradnju novih objekata u Podgorici i Budvi;
- Unaprijediti kvalitet nastave sa ciljem povećanja funkcionalnih znanja što će pozitivno uticati na rezultate PISA testiranja.

2.3. Inkluzivno obrazovanje

Crnogorski obrazovni sistem za djecu sa smetnjama u razvoju kao prvi izbor i imperativ postavlja inkluzivno obrazovanje - djeca pohađaju redovne škole. Osnova za rad je Individualni razvojno-obrazovni program (IROP) koji se koncipira za svako dijete. U predškolske ustanove djeca s rješanjem o usmjeravanju pohađaju predškolske ustanove besplatno, dok se u osnovnim i srednjim školama obezbjeđuju besplatni udžbenici. Sa rješanjem o usmjeravanju trenutno je 2182 učenika.

Za učenike srednjih stručnih škola unaprijeđen je IROP i sprovedena obuka stručnih saradnika. Sprovedene su obuke za izradu Individualni tranzicioni plan 1 - ITP 1, koji se odnosi na prelazak iz osnovne u srednju školu i urađen film „Ne odustajem“.

Pri resursnim centrima radi se na jačanju asistivnih kabineta. Uspostavljeni su centri za rani razvoj, čiji je cilj podsticanje razvoja djece, kao i obuka vaspitača, roditelja i zainteresovane javnosti. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva i JU RC „Podgorica“ prenose udžbenike za osnovnu školu u Daisy format. U sedam osnovnih škola postoje integrisana odjeljenja gdje djeca imaju zajedničku nastavu iz pojedinih nastavnih predmeta sa vršnjacima u redovnim odjeljenjima. Škole sa integrisanim odjeljenjima organizovane su kao podružnice resursnih centara. U lokalnoj zajednici podružnice pružaju usluge savjetovanja u vezi prilagođavanja prostora, nastavnog procesa, organizuju radionice u školi i zajednici (djeca, nastavnici, roditelji). U okviru školskog portala razvijen je inkluzivni portal <http://www.skolskiportal.edu.me/Pages/Inkluzivnoobrazovanje.aspx>.

Kroz Projekat „Jačanje demokratske kulture u školama“, EU/SE Horizontalni mehanizam Zapadni Balkan i Turska oformljena je mreža od 26 škola. Svaka škola pripremila je akcioni plan za razvoj demokratske kulture. U 17 gradova 11. oktobra obilježen je Inkluzivni dan u 23 škole.

Sa Specijalnom olimpijadom sprovodi se program Mladi sportisti u pet javnih predškolskih ustanova (10 vaspitnih jedinica).

Didaktička sredstva za unapređenje procesa inkluzivne nastave, podsticanje interakcije učenika, prije svega sa intelektualnim i smetnjama iz spektra autizma, dobile osnovne škole: „Mustafa Pećanin“, Rožaje, „Marko Miljanov“ i OŠ „Pavle Žižić“, Bijelo Polje, „Vuko Jovović“,

Danilovgrad, „ Maršal Tito“, Ulcinju, „ Branko Božović“, OŠ „Vladimir Nazor“, OŠ „Vlado Milić“, OŠ „Božidar Vuković Podgoričanin“ i OŠ „Radojica Perović“, Podgorica.

Za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama škole angažuju asistente u nastavi kao tehničku podršku za nastavnu godinu. Kroz izmjene i dopune Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece s posebnim obrazovnim potrebama precizno su formulisani: uslovi, obim i način pružanja ove usluge. U skladu sa IROP-om i rasporedom časova određuje se obim podrške koju asistent u nastavi pruža pod nadzorom nastavnika, stručne službe i direktora škole. Za asistenta u nastavi može biti angažovano lice koje ima najmanje četvrti nivo okvira kvalifikacija. Škola zaključuje ugovor o radu sa asistentom u nastavi na određeno vrijeme, a najduže do kraja nastavne godine.

Preporuke:

- Donijeti novu Strategiju inkluzivnog obrazovanja 2019-2025;
- Pružiti podršku za dostupnost, jednakost, nediskriminaciju, kontinuitet i kvalitet inkluzivnog obrazovanja;
- Jačati kapacitete resursnih centara za asistivne usluge.

2.4. Manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice-obrazovanje na albanskom jeziku

U toku 2017. godine Direktor za obrazovanje pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica je realizovao planirani program rada.

U 2017. godini u predškolskim ustanovama nastavu na crnogorskom i albanskom jeziku pohađalo je 319 polaznika, od čega 191 dječaka i 128 djevojčica, u osnovnim obrazovno-vaspitnim ustanovama upisalo se 2886 učenika, od čega 1480 dječaka i 1406 djevojčica; u srednjim ustanovama dvojezičnu nastavu pohađa ukupno 1054 učenika, od čega 569 dječaka i 485 djevojčice.

Ministarstvo prosvjete je u ovoj godini obezbijedilo bukvaru na albanskom jeziku, u svim školama u Crnoj Gori u kojima se nastava izvodi na albanskom jeziku i dvojezično.

U 2017 godinu otvoreno je Područno odjeljenje JU Škola za muziku i balet “Vasa Pavić” Podgorica u Tuzima- u kojem se realizuje dvojezična nastava. Studijski program za učitelje na Albanskom jeziku sprovodi se i u Podgorici. U ovoj Akademskoj godini 2017/18 upisano je 14 studenata na Studijskom programu za učitelje na albanskom jeziku.

Direktorat je u 2017. godini uzeo učešće u Međuvladinom mješovitom odboru za zaštitu prava crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Crnoj Gori. Formirana je Radna grupa za izradu analize i prijedloga programa za obrazovanje na jeziku pripadnike hrvatske manjine u Crnoj Gori.

2.5. Obrazovanje RE učenika

U opštinama u kojima se bilježi značajan broj RE populacije: Podgorica, Nikšić, Berane, Bijelo Polje, Tivat, Herceg Novi, Bar, Ulcinj, Kotor, Cetinje, Pljevlja osmišljen je dopunski mehanizam integracije djece RE populacije koja do sada nijesu bila obuhvaćena nijednim vidom formalnog obrazovanja, a ove školske godine su stekla zakonsko pravo za upis u prvi razred.

U toku juna 2017. godine uspješno je organizovan Pripremni vrtić u produženom trajanju od 30 dana (prethodno je trajao 15 dana), za 111 romske i egipćanske djece. Djeca RE pripadnosti, uključuju se u redovne vaspitne grupe. U romskim naseljima organizuju se vaspitne jedinice ili interaktivne službe. Shodno tome, u saradnji sa Zavodom za školstvo sprovedena je obuka kadra koji radi sa ovom djecom, da bi uspjeli da odgovore na njihove potrebe. Obučeno je

22 vaspitača. Realizovana je kampanja za upis u I razred djece romske zajednice. Tim koji je vodio kampanju obišao je naselja u kojima žive Romi i Egipćani, u Podgorici, Nikšiću, Beranama i Herceg Novom, i roditeljima je predstavio značaj obrazovanja za njihovu djecu. Podijeljeni su i flajeri u kojima je detaljno objašnjen postupak upisa u prvi razred. Flajeri su štampani na crnogorskom, albanskom i romskom jeziku, uz podršku Zavoda za školstvo, Ministarstva za ljudska i manjinska prava i nevladinog sektora koji se bave pitanjem obrazovanja RE populacije.

U saradnji sa Zavodom za školstvo formiran je Tim za prevenciju napuštanja školovanja, koji se sastaje mjesečno s ciljem identifikacije problema i prevencije napuštanja školovanja. U Nikšiću je formiran Tim u OŠ "Mileva Lajović –Lalatović" i OŠ "Olga Golović", a u Beranama u OŠ "Radomir Mitrović" i OŠ "Vuk Karadžić".

U saradnji sa UNICEF-om realizuje se program koji ima za cilj da unaprijedi MEIS aplikaciju i prateće procedure na nivou škole u cilju prepoznavanja rizika ranog napuštanja osnovne i srednje škole. U izradi su indikatori rizika, parametri evidencije, kriterijumi za upozorenje, kao i planiranje mjera koje treba preduzeti.

Centar za stručno obrazovanje je pripremio, a Savjet za obrazovanje usvojio, Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije Saradnik/ca u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana u oblasti obrazovanja.

Ukupno 131 učenik je dobio stipendije koje dodjeljuje Ministarstvo. Upisano je ukupno 27 studenata RE populacije na ustanovama visokog obrazovanja u Crnoj Gori. Svim učenicima RE populacije u Crnoj Gori obezbijeđeni su besplatni udžbenici. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je obezbijedilo besplatne udžbenike za I ciklus osnovne škole, a za ostale učenike osnovne škole, Ministarstvo prosvjete. Takođe, obezbijeđen je prevoz za sve učenike RE populacije u Podgorici. Ministarstvo prosvjete je za realizaciju ovih aktivnosti izdvojilo oko 80.000 eura. Za sve učenike srednjih škola koji su pripadnici RE zajednice, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava obezbjeđuje stipendije u iznosu od 60 eura, a za studente, kojih je bilo 24, obezbjeđuju stipendiju u iznosu od 150 eura.

Na početku školske 2017/2018. godine, u redovan školski sistem, upisano je ukupno 2183 polaznika, od čega 1183 dječaka i 1000 djevojčica. Predškolsko obrazovanje pohađalo je 190 polaznika, od čega 113 dječaka i 77 djevojčica. U osnovnu školu se upisalo 1852 učenika, od čega 992 dječaka i 860 djevojčica. Srednje obrazovanje pohađa ukupno 142 učenika, od čega 79 dječaka i 63 djevojčice. U ustanovama visokog obrazovanja nastavu pohađaju 24 studenta RE populacije.

2.6. Obrazovanje LGBT osoba

Akcionim planom za 2017 .godinu definisaće se dinamika sprovođenja Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba za ovu godinu. Akcioni plan za sprovođenje Strategije za LGBT populacije planiran za 2017. godinu je u potpunosti realizovan.

U skladu sa Akcionim planom sprovedene su obuke za stručne službe srednjih škola za tehnike rada sa LGBT adolescentima i realizovan je trening za stručne službe u srednjim školama Bijelog Polja, Podgorice i Nikšića, kao i istraživanje među 302 nastavnika u srednjim školama. Sprovedena je Kampanja protiv nasilja među srednjoškolcima "Ne budi po strani" koja je bila usmjerena na 50% dostignute srednjoškolske populacije koja je aktivna na facebooku (ukupan broj srednjoškolaca koji su registrovani na facebooku je oko 30.000/najmanje 60.000 indirektnih korisnika projekta).

Pripremljen je dopunski/dodatni materijal za realizaciju teme Reproductivno-seksualno vaspitanje za Predmetni program: BIOLOGIJA, VIII i IX razred osnovne škole i za Predmetni program: Građansko vaspitanje, VI i VII razred osnovne škole. One sadrže uvodno-teorijsko-programski dio, teorijski osvrt, LGBT pojmovnik, opis aktuelne situacije i potreba mladih LGBT osoba, definisana diskriminacija LGBT osoba i zakonska regulativa u CG, i ponuđene ideje za izvođenje (dopunu) časa.

Zatim, urađene su Smjernice za postupanje stručnih službi škola u radu sa LGBT adolescentima. Dokument je koncipiran kroz uvodni dio, nudi istorijski osvrt, rječnik pojmova, konceptualno polazište za razumijevanje i prihvatanje: coming-out procesa, odnosa sa roditeljima, važnost sigurnog školskog okruženja. Tokom ove godine je pripremljen i distribuiran školama dopunski/dodatni materijal za predmetne programe: Biologija, I, II i III razred gimnazije, odnosno Biologija, I ili II razred srednje stručne škole, Psihologija, II razred gimnazije, odnosno Psihologija, III ili IV razred stručne škole, Sociologija, IV razred gimnazije, Sociologija, III ili IV razred stručne škole.

Predlog mjera:

- Povećanje obuhvata djece predškolskim obrazovanjem i vaspitanjem;
- Desegregisano osnovno obrazovanje;
- Organizovati obuke i seminare za nastavnike/ce koji realizuju nastavu za pripadnike manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica;
- Preduzimati odgovarajuće mjere koje će doprinijeti poboljšanju kvaliteta nastave, sa posebnim akcentom na nastavu za pripadnike manjina naroda.

2.7. Srednje opšte obrazovanje (gimnazije) i stručno obrazovanje

Opšte srednje obrazovanje - gimnazija, ostvaruje se u skladu sa odredbama Zakona o gimnaziji ("Sl. list RCG", br. 64/02, 49/07, "Sl. list CG" br. 45/10, 37/13 i 47/17). U skladu sa Zakonom o stručnom obrazovanju ("Sl. list RCG", br. 64/02, 49/07, "Sl. list CG", br. 45/10, 37/13 i 47/17), stručno obrazovanje u školskoj 2016/2017. godini se realizuje kao:

- srednje stručno obrazovanje (u trajanju od tri ili četiri godine);
- više stručno obrazovanje (u trajanju od dvije godine, kao nastavak srednjeg stručnog obrazovanja).

U školskoj 2017/2018. godini po programima gimnazije i stručnog obrazovanja obrazuje se 27798 učenika. Od toga, po programima gimnazije obrazuje se 9025 učenika. U prvi razred srednje škole u junskom i avgustovskom roku upisan je 7571 učenik. Od toga 2325 učenika je upisano u prvi razred gimnazije, 727 u obrazovne programe stručnog obrazovanja u trajanju od tri godine i 4519 u obrazovne programe stručnog obrazovanja u trajanju od četiri godine. Obrazovni programi opšteg i stručnog obrazovanja u Crnoj Gori u školskoj 2017/2018. godini čini dvanaest gimnazija, devet mješovitih škola koje realizuju programe stručnog i opšteg srednjeg obrazovanja, dvadeset jedna stručna škola, šest umjetničkih škola i dva obrazovna centra. Obrazovnu ponudu srednjeg stručnog obrazovanja u školskoj 2017/2018. godini čini 67 obrazovnih programa od čega 17 obrazovnih programa je u trogodišnjem trajanju, 50 u četvorogodišnjem trajanju. Obrazovnu ponudu stručnog obrazovanja čine i tri programa višeg stručnog obrazovanja. U muzičkim školama realizuje se četrnaest programa iz oblasti muzičke umjetnosti.

U skladu sa utvrđenom dinamikom, Nacionalni savjet za obrazovanje usvojio je u 2017. godini deset modularizovanih i kreditno vrednovanih obrazovnih programa. Usvajanju programa prethodila je izrada i usvajanje od strane Savjeta za kvalifikacije 27 standarda zanimanja i 10 standarda kvalifikacije nivoa. Takođe, Nacionalni savjet je usvojio 12 ispitnih kataloga za sticanje nacionalne stručne kvalifikacije i verifikovanje neformalno i informalno stečenih znanja. Ovi obrazovni programi i kvalifikacije urađeni su u okviru projekta IPA, Komponenta IV Razvoj ljudskih resursa „Modernizacija obrazovnih programa i obuka nastavnika”.

Uz podršku IPA projekta “Modernizacija obrazovnih programa i obuka nastavnika” Ministarstvo prosvjete je organizovalo dvije trodnevne obuke nastavnika za sprovođenje karijere orijentacije u stručnim školama. Obuci je prisustvovalo u dva ciklusa 69 nastavnika – članova timova za karijernu orijentaciju iz 18 stručnih i mješovitih škola u prvom ciklusu i 21 škole u

drugom ciklusu. Akreditovan je od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje program obuke za nastavnike i članove školskih timova za karijernu orijentaciju: „Vještine vođenja karijere u stručnim školama“.

Uz podršku sredstava IPA Komponente IV, Projekta „Nabavka opreme za škole u skladu sa modernizovanim obrazovnim programima“, isporučena je oprema za sektore poljoprivrede, elektrotehnike, mehatronike, tekstila i ugostiteljstva za 8 stručnih škola u ukupnom iznosu od 344.832,60 eura: JU Srednja stručna škola, Bar i JU Obrazovni centar, Šavnik (oprema iz sektora poljoprivrede, ukupne vrijednosti od 29.870,20 €); JU Elektro-ekonomska škola, Bijelo Polje i JU Srednja stručna škola, Berane (oprema iz sektora elektrotehnike, ukupne vrijednosti od 26.830,00 €); JU Srednja stručna škola “Ivan Uskoković”, Podgorica (oprema iz sektora mehatronike, ukupne vrijednosti od 154.362,62 €); JU Srednja stručna škola “Spasoje Raspopović”, Podgorica (oprema iz sektora tekstilstva, ukupne vrijednosti od 72.285,00 €); JU Ekonomsko-ugostiteljska škola, Nikšić i JU Škola za srednje i više stručno obrazovanje “Sergije Stanić”, Podgorica (oprema iz sektora ugostiteljstva, ukupne vrijednosti od 59.644,00 €).

U skladu sa ciljevima Strategije razvoja opšteg srednjeg obrazovanja, u školskoj 2017/2018. godini u JU Gimnazija „Slobodan Škerović“ u Podgorici, nastavljen je upis u odjeljnja specijalističke gimnazije – matematičko i filološko. Takođe, u jednom odjeljenju prvog razreda u ovoj Ustanovi nastava iz predmeta fizika, biologija, matematika i istorija realizuje se na engleskom jeziku.

Otvaranje specijalističkih odjeljenja urađeno je imajući u vidu značaj matematičke i jezičke pismenosti u nastavku obrazovanja ali i potrebu da se učenicima koji imaju sklonost prema izučavanju jezika ili matematike omogući takvo gimnazijsko obrazovanje. U tekućoj školskoj godini upisano je jedno odjeljenje filološke gimnazije sa 28 učenika, jedno odjeljenje matematičke gimnazije sa 12 učenika. U drugom razredu takođe imamo po jedno odjeljenje matematičke i filološke gimnazije. Zbog interesovanja učenika, a u skladu sa utvrđenim kriterijumima, i u školskoj 2017/2018. godini formirana su dva odjeljenja prvog razreda tzv. „sportske“ gimnazije. Učenici u ovim odjeljenjima obrazuju se po programu opšte gimnazije, način realizacije nastave prilagođen je obavezama učenika – sportista.

U cilju poboljšanja uslova u kojima se uči, a shodno odredbama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, broj učenika u odjeljenju je smanjen, tako da odjeljenja imaju 28 učenika, a uz saglasnost Ministarstva do 32.

Izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji, donešenim u Skupštini Crne Gore 29. juna 2017. godine, precizirana je odredba koja se odnosi na tip gimnazije pa se gimnazije osnivaju kao opšte i specijalističke (matematičke, filološke, sportskei dr.), a u opštoj gimnaziji mogu realizovati programi specijalističke gimnazije. Unaprijeđene su odredbe koje se odnose na maturalni ispit, umjesto dosadašnjih četiri predmeta, učenici polažu tri predmeta. Svi predmeti maturalnog ispita polažu se eksterno, u organizaciji Ispitnog centra. Nadležnosti Državne komisije za maturalni ispit su proširene. Kriterijumi za upis u srednju školu su dopunjeni u smislu da se utvrđuje minimalan broj bodova koje je potrebno ostvariti za upis u gimnaziju na eksternoj provjeri postignuća na završetku osnovne škole, po osnovu opšeg uspjeha u poslednja tri razreda osnovne škole i na predmetima od značaja za upis u gimnaziju.

Izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju donešenim u Skupštini Crne Gore 29. juna 2017. godine, unaprijeđene su odredbe koje se odnose na stručni ispit pa će učenici, umjesto dosadašnjih četiri ispita, polažu tri. Svi učenici iz opšteobrazovnog dijela stručnog ispita polažu crnogorski ili maternji jezik i književnost. Učenici koji polažu eksterni stručni ispit neće, kao do sada raditi stručni rad, to će raditi učenici koji su se odlučili da idu na tržište rada i polažu interni stručni ispit. Kriterijumi za upis u srednju školu u četvorogodišnjem trajanju su dopunjeni i usaglašeni sa kriterijumima za upis u gimnaziju. Učenici treba da ostvari utvrđeni minimalan broj bodova na eksternoj provjeri postignuća na završetku osnovne škole, po osnovu opšeg uspjeha u poslednja tri razreda osnovne škole i na predmetima od značaja za upis četvorogodišnju stručnu školu.

Izmjenama i dopuna Zakona o stručnom obrazovanju unaprijeđene su odredbe koje se odnose na praktično obrazovanje kod poslodavca odnosno dualno obrazovanje. Za učenike prvog i drugog razreda trogodišnjih stručnih škola koji se obrazuju kroz dualno obrazovanje naknade se obezbijavaju iz Budžeta. Naknade u trećem razredu su obaveza poslodavca. Naknada učeniku u dualnom obrazovanju je za prvi razred najmanje 10% prosječne neto zarade, najmanje 15% za drugi razred i najmanje 20% u trećem razredu. Do sada se naknada bile obaveza poslodavca.

U skladu sa odredbama Zakona o stručnom obrazovanju koje se odnose na realizaciju praktičnog obrazovanja kod poslodavca, u školskoj 2017/2018. počelo se sa realizacijom dualnog oblika obrazovanja. U dualnom obliku obrazuje se 280 učenika. Individualne ugovore sa učenicima potpisao je 101 poslodavac. Praktično obrazovanje kroz dualni oblik realizuje se u dvanaest opština u Crnoj Gori: Podgorici, Nikšiću, Bijelom Polju, Pljevljima, Herceg Novom, Rožajama, Baru, Beranama, Plavu, Tivtu, Budvi i Kolašinu, u 18 stručnih i mješovitih škola.

Radi podsticanja učenika da se upisuju na obrazovne programe nivoa III koje je tržište rada prepoznalo kao deficitarni, podijeljeno je 119 stipendija za učenike prvog razreda koji se obrazuju za deficitarne kvalifikacije. Sredstva je, pored Ministarstva prosvjete, obezbijedila i Privredna komora (za 15 stipendija). Stipendije za deficitarne kvalifikacije dodijeljene su učenicima iz dvanaest stručnih i mješovitih škola, iz osam gradova, za šest obrazovnih programa. Iznos stipendije je 70 eura. Za stipendije je obezbijeđeno 186.200,00 eura.

Radi obezbijeđenja kontinuirano praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja urađena je nova aplikacija Praktična nastava na MEIS portalu. Naime, u školskoj 2017/2018. godini evidencije o poslodavcima i učenicima koji su kod poslodavca mogu se pratiti i preko aplikacije Praktična nastava na MEIS portalu www.meisportal.edu.me. Ova aplikacija služi vođenju evidencije o praktičnom obrazovanju učenika u stručnim školama. Podatke unosi organizator praktičnog obrazovanja u saradnji sa nastavnikom praktične nastave.

Ministarstvo prosvjete je u saradnji sa Centrom za stručno obrazovanje i školama organizovalo Sajam stručnog obrazovanja za roditelje, učenike osnovnih škola i donosio odluku. Na manifestaciji Fabrika znanja promovisane IT profesije, posebno za djevojčice kao i dizajn proizvoda. Sajmu prisustvovalo oko 1000 učenika.

U 2017. godini u okviru Demonstracionog projekta "Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika i mentora u stručnom obrazovanju u Crnoj Gori" koji je podržan od strane Evropske fondacije za obuku (European Training Foundation) 98 nastavnika je završilo obuku kod poslodavca u trajanju od pet radnih dana. Uključeno je 13 škola. Projekat ima za cilj da podrži kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika i mentora u stručnom obrazovanju, da podstakne saradnju i razmjenu znanja između nastavnika u stručnim školama i preduzetnika, da unaprijedi znanja nastavnika u stručnim školama, i saradnju između nastavnika, preduzetnika i obrazovnih institucija. U Projektu, pored Ministarstva, učestvuju i Privredna komora Crne Gore i Centar za stručno obrazovanje. Pored toga, u skladu sa Katalogom programa stručnog usavršavanja nastavnika kojeg je odobrio Nacionalni savjet za obrazovanje, organizovano je 9 obuka za oko 263 nastavnika. Uz podršku KulturKontakta Austrija realizovana su dva seminara stručnog usavršavanja nastavnika iz oblasti inkluzivnog obrazovanja za 76 nastavnika. Organizovane su i obuke za organizatore praktičnog obrazovanja iz svih škola sa temama korišćenja Softvera Praktična nastava na MEIS portalu i unapređenja kvaliteta praktičnog obrazovanja.

Uz podršku KulturKontakt iz Austrije, realizovan je Projekat „Povezivanja obrazovanja i privrede”. Cilj projekta je definisanje kompetencije organizatora praktičnog obrazovanja u školama, instruktora praktičnog obrazovanja kod poslodavaca, izrada priručnika koji će pojasniti njihove nadležnosti i obaveze i izrada portal www.obrazovanjeiprivreda.me radi boljeg protoka informacija između privrede i škola o ponudi i tražnji radne snage na tržištu rada. Realizovano je pet nacionalnih i tri regionalne radionice. Trenutno je prijavljeno 100 poslodavaca iz sektora Trgovina turizam i ugostiteljstvo i svih 17 škola koje obrazuju kadrove iz ovog sektora.

2.8. Obrazovanje odraslih

Obrazovanje odraslih u Crnoj Gori je dio obrazovnog sistema i normativno je regulisano Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG“, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 47/17) i posebnim Zakonom o obrazovanju odraslih (»Službeni list RCG«, br. 20/11 i 47/17). U oblasti obrazovanja odraslih Ministarstvo je u izvještajnom periodu obavljalo planirane poslove implementacije usvojenih dokumenata i praćenja i podrške razvoju obrazovanja odraslih u Crnoj Gori i sprovodilo aktivnosti licenciranja ustanova za obrazovanje odraslih.

Izmjenama i dopunama Zakona o obrazovanju odraslih donešenim u Skupštini Crne Gore 29. juna 2017. godine, nadležnost u postupku provjere kandidata radi sticanja nacionalne stručne kvalifikacije prenešena je sa Ispitnog centra na licenciranog organizatora obrazovanja, u skladu sa Zakonom o nacionalnim stručnim kvalifikacijama.

2.9. Državna nagrada „Oktoih“

Nagrada „Oktoih“, najveće crnogorsko priznanje u oblasti obrazovanja i vaspitanja, za izuzetne rezultate u prosvjetnoj djelatnosti za 2017. godinu iz oblasti osnovnog obrazovanja, dodijeljena je JU OŠ „Aleksa Đilas Bećo“, Mojkovac, prof dr Božu Mihailoviću, redovnom profesoru Ekonomskog fakulteta, Univerzitet Crne Gore i mr Snežani Delić, profesorici matematike u JU Gimnazija „Slobodan Škerović“, Podgorica.

2.10. Procjena i smanjenje radona u crnogorskim školama i vrtićima

Ministarstvo prosvjete je zajedno sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Crnogorskom akademijom nauka i umjetnost i Agencijom za zaštitu životne sredine potpisalo Sporazum o saradnji na projektu „Procjena i smanjenje radona u crnogorskim školama i vrtićima“. Mjerenje koncentracije radona u svim vaspitno-obrazovnim ustanovama i učeničkim domovima u Crnoj Gori počelo je 1. septembra 2016. godine i trajalo do juna 2017. godine. Aparati za mjerenje radona su poslani na očitavanje u laboratoriju Radosys u Mađarskoj.

3. OBLAST VISOKOG OBRAZOVANJA

3.1. Direkcija za visoko obrazovanje i ENIC/NARIC centar

U prethodnom periodu, realizovane su značajne reformske aktivnosti koje treba da doprinesu unapređenju kvaliteta visokog obrazovanja, boljoj povezanosti stručnog i visokog obrazovanja, i, u konačnome, stvaranju kadra koji će odgovoriti potrebama društva.

Skupština Crne Gore je 29. juna 2017. godine donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju. Suštinski cilj izmjena i dopuna zakona je rješavanje problema neusklađenosti obrazovanja s potrebama tržišta rada, odnosno problema nezaposlenosti. Ovim Zakonom su propisane besplatne studije, na javnim ustanovama, za studente osnovnih studija koji su upisani 2017/2018. godine (preko 3.500 studenata upisano je u prvu godinu osnovnih studija na Univerzitetu Crne Gore), dok će master studije po reformisanom modelu studija biti besplatne počev od studijske 2020/2021. godine. Novina je da se, od ove studijske godine, na Univerzitetu Crne Gore studije realizuju po novom modelu, 3+2+3 - osnovne, master i doktorske studije. Ostale ustanove visokog obrazovanja, u skladu sa Zakonom, u obavezi su da

primijene ovaj model studija najkasnije od studijske 2020/2021. godine. Naime, Savjet za visoko obrazovanje je donio Odluku o akreditaciji reformisanih studijskih programa Univerziteta Crne Gore po modelu 3+2+3, maja 2017. godine, koji se realizuju od studijske 2017/18. godine. Reformisani studijski programi iz oblasti medicinskih nauka Medicina obima 360 ECTS, Farmacija obima 300 ECTS, Stomatologija obima 360 ECTS, Visoka medicinska škola obima 180 ECTS, kao i Arhitektura obima 300 ECTS su usklađeni sa Direktivom 2005/36 EC.

Izuzetno važna novina koja je uvedena u 2017. godini je zastupljenost praktične nastave u obimu 25% kao obaveznog dijela studijskog programa, što će omogućiti studentima da stiču neophodna praktična znanja i vještine tokom studiranja.

U cilju unapređenja kvaliteta visokog obrazovanja i obezbjeđenja nezavisnosti i transparentnosti rada u ovoj oblasti, Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 2. novembra 2017. godine, donijela Odluku o osnivanju, po prvi put, Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja („Službeni list CG“, broj 78/17).

Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem se realizuje već šestu godinu zaredom, u skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem (»Sl. list Crne Gore«, br. 38/12) i Pravilnikom o načinu objavljivanja javnog poziva, postupku i kriterijumima za stručno osposobljavanje (»Sl. list Crne Gore«, broj 46/12). Poslodavci su oglasili potrebu za ukupno 10.029 mjesta za stručno osposobljavanje, od čega je javni sektor oglasio 4.030 slobodnih mjesta, a privatni sektor 5.999 slobodnih mjesta. Broj objavljenih slobodnih mjesta veći je u odnosu na broj koji je bio objavljen po prethodnim ciklusima, što predstavlja rekordno objavljeni broj mjesta od kada se Program realizuje. Nakon elektronskim putem sprovedenog postupka povezivanja korisnika i poslodavaca, nakon prvog i drugog kruga, 3.055 visokoškolaca je dobilo priliku da se u devetomjesečnom periodu stručno osposobljava kod izabranog poslodavca i time stekne uslove za polaganje stručnog, odnosno državnog ispita. I ove godine akcenat je stavljen na poslodavce iz privatnog sektora, uz nastojanje da se obezbijedi što veći broj poslodavaca upravo iz ovog sektora.

Prema analizi koju je sproveo Ministarstvo prosvjete u saradnji sa Poreskom upravom, a koja se odnosi na četiri godine realizacije Programa, od 14.252 korisnika Programa 6.865 njih odnosno 48,16% je nastavilo radni angažman.

Ministarstvo prosvjete je donijelo Rješenje o utvrđivanju broja studenata za upis u prvu godinu studija Univerziteta Crne Gore na novoakreditoavnim studijskim programima („Službeni list CG“, broj 44/17).

U okviru Projekta „Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost“, koji se finansira iz kredita Svjetske banke, realizovane su aktivnosti za realizaciju naknadne koordinisane tzv. follow up evaluacije ustanova visokog obrazovanja koju će sprovesti EUA-IEP tokom 2017/2018. godine. Naknadnom evaluacijom će biti obuhvaćeno 6 ustanova visokog obrazovanja (Univerzitet Crne Gore, Podgorica, Univerzitet Donja Gorica, Podgorica, Univerzitet Mediteran, Podgorica, Fakultet za državne i evropske studije, Podgorica, Fakultet za poslovni menadžment, Bar i Fakultet za saobraćaj, komunikacije i logistiku, Budva) koje su bile predmet evaluacije tokom 2013/2014. godine, kao i 3 inicijalne individualne institucionalne evaluacije za tri ustanove visokog obrazovanja (Univerzitet Adriatik, Bar, Fakultet za internacionalni menadžment u turizmu i hotelijerstvu, Miločer i Fakultet za crnogorski jezik i književnost, Cetinje) koje nijesu bile obuhvaćene evaluacijom 2013/2014. godine.

Na osnovu Studije izvodljivosti za uspostavljanje sistema praćenja karijere visokoškolaca (Tracer Study) sprovedeno je anketiranje studenta koji su diplomu o završenim studijama stekli 2009. i 2013. godine. Sprovedena istraživanja ukazuju da većina studenata koji upisuju fakultet je prethodno završila gimnaziju i da studenti čiji roditelji imaju veći nivo obrazovanja češće nastavljaju obrazovanje nakon srednje škole. Istraživanje je pokazalo da 3 od 4 studenta završi studije u roku predviđenom pravilima studija, dok je preko 85% zadovoljno studijama. Kad je u pitanju drugi ciklus studija, dvije trećine studenata upisuje specijalističke, magistarske ili doktorske studije. Studenti su umjereno zadovoljni organizacijom nastave u okviru studijskog programa koji

su završili (prosječne ocjene od 2,9- 3,9, na skali od 1 do 5), dok je ocjena zadovoljstva studijskim programom na skali od 1 do 10 ocijenjena sa 6,8 (2009) i 6,6 (2013). Rezultati istraživanja su pokazali da je od ukupnog broja anketiranih studenata koji su diplomirali 2009. godine, 82% trenutno zaposleno, odnosno 66% onih koji su diplomirali 2013. godine. Detaljni analitički izvještaj, baziran na podacima dobijenim kroz anketiranje studenata je završen i prezentacija istog održana je 24. oktobra tekuće godine.

U skladu sa Strategijom razvoja visokog obrazovanja 2016-2020. godine, pripremljena je Studija izvodljivosti za uvođenje adekvatnog sistema za prevenciju plagijarizma u Crnoj Gori, sa definisanim aktivnostima za implementaciju predloženog modela. Takođe, u junu 2017. godine, sa kompanijom „Turnitin LLC“ iz Sjedinjenih Američkih Država, potpisan je ugovor o kupovini softvera za detekciju plagijarizma (iThenticate), koji će omogućiti pristup najpoznatijim svjetskim bazama podataka otvorenog i zatvorenog tipa, u cilju sveobuhvatne provjere radova. U skladu sa iskazanim individualnim potrebama svih ustanova visokog obrazovanja, odnosno potpisanim ugovorima, omogućen je, za dvogodišnji period, pregled do 5.600 radova. Softver je u potpunosti operativan.

Sprovedene su aktivnosti za izvođenje građevinskih radova za prilagođavanje objekata četiri fakulteta Univerziteta Crne Gore (Filozofski Fakultet, Građevinski fakultet, Pravni fakultet i Fakultet za turizam i hotelijerstvo), za pristup osoba s invaliditetom. Vrijednost ovih radova je procijenjena na oko 220.000,00 eura. Planirani rok završetka radova je sredina 2018 godine.

3.2. Direkcija za učenički i studentski standard

Za studijsku 2017/18. godinu dodijeljeno je 3.400 studentskih kredita. Talentovanim učenicima dodijeljeno je 154 stipendije, a najboljim studentima 257 stipendija. Učenicima i studentima koji su se zadesili u željezničkoj nesreći na Bioču ili su u nesreći izgubili roditelje dodijeljeno je 83 stipendije. Obezbijedena je dotacija za 5.318 učenika i studenata u deset domova učenika i studenata u Crnoj Gori.

Pravo na participaciju prevoza u prigradskom saobraćaju koristi 1686 učenika i studenata, a pravo na participaciju prevoza u međugradskom saobraćaju koristi 864 učenika i studenata.

Ministarstvo prosvjete je u cilju zaštite životnog standarda najugroženijih kategorija stanovništva, realizovalo nabavku i dodjelu nedostajućih kompleta udžbenika za djecu korisnika materijalnog obezbjeđenja porodice, djecu bez roditeljskog staranja, djecu koja su smještena u ustanovama socijalne i dječje zaštite, djecu sa smetnjama u razvoju koja pohađaju posebne vaspitno-obrazovne ustanove ili su uključena u redovni vaspitno-obrazovni proces i djecu RE populacije. Vrijednost ovih nabavki je iznosila 402.441, 30 eura. Takođe su izmirene obaveze za troškove goriva, održavanja i registracije za 102 školska vozila za 88 škola.

4. ODJELJENJE ZA MEĐUNARODNU SARADNJU

Crnogorska delegacija predvođena ministrom prosvjete dr Damirom Šehovićem je prisustvovala Svjetskom obrazovnom forumu (EWF) koji je održan u Londonu od 23-25. januara, u cilju unapređenja crnogorskog obrazovnog sistema kroz razmjenu uporednih iskustava i saradnju na međunarodnom nivou.

U organizaciji Evropske trening fondacije (ETF) u Beogradu je 1. i 2. februara održan Regionalni forum Torino proces 2016-2017, kojem su prisustvovali predstavnici Crne Gore. Torino proces predstavlja analizu politika u oblasti stručnog obrazovanja koja je pokrenuta 2010. godine. U fokusu Foruma bilo je utvrđivanje stepena napretka u reformi stručnog obrazovanja i razvoju vještina od pokretanja Torino procesa do danas, kao i razmjena iskustava o rezultatima

zemalja kandidata u sprovođenju Zaključaka iz Rige 2015. godine, te razmatranje zajedničkih trendova, napretka i prioriteta na regionalnom nivou. Učešće u Torino procesu pomoglo je Ministarstvu prosvjete da kroz samoevaluaciju sagleda kako Crna Gora primjenjuje utvrđene koncepte politika i prioriteta u oblasti stručnog obrazovanja, koliko su partneri uključeni u kreiranje i sprovođenje mjera i aktivnosti, kako društveno-ekonomski kontekst utiče na sprovođenje obrazovnih politika i što je potrebno za dalje unapređenje stručnog obrazovanja.

Delegacija Crne Gore, predvođena ministrom prosvjete dr Damirom Šehovićem, učestvovala je na najvećoj konferenciji o visokom obrazovanju u organizaciji Evropske asocijacije za internacionalizaciju visokog obrazovanja (EAIE), koja se održala u Sevilji od 12. do 15. septembra.

Ministar prosvjete dr Damir Šehović prisustvovao je Šestom sastanku Platforme Zapadnog Balkana za obrazovanje i obuku, koji je održan 28-29. septembra 2017. godine u Beogradu. Glavne teme sastanka bile su jačanje istraživačkih kapaciteta u visokom obrazovanju i ispitivanje potrebe za većom unutarregionalnom mobilnošću.

Ministar prosvjete dr Damir Šehović, u svojstvu šefa delegacije, prisustvovao je Konferenciji i sajmu „Nove tehnologije u obrazovanju“, koji se održavao od 8 do 11. februara u Beogradu.

Evroazijski ekonomski forum održan je od 4. do 6. aprila u Istanbulu. Marmara Fondacija je uputila poziv Crnoj Gori za učešće na Forumu, čija je tema bila „Izazovi sa kojima se Evropska unija suočava i njena budućnost“.

Ministar prosvjete dr Damir Šehović učestvovao je u radu Sarajevo biznis foruma koji je održan od 22. do 24. maja.

Ovogodišnje izdanje Svjetskog foruma o nauci, kojem je prisustvovao ministar prosvjete dr Damir Šehović, održano je u Jordanu od 7. do 11. novembra 2017. godine, a tema foruma je bila „Nauka za mir“.

Ministar prosvjete dr Damir Šehović izlagao je na međunarodnoj konferenciji u organizaciji londonskog magazina „The Economist“, koja je organizovana 3. maja u Podgorici.

AKADEMIJA ZA ŠKOLE IZ CENTRALNE EVROPE (ACES)

ACES - djeluj lokalno je novi program ACES-a (Akademije škola Centralne Evrope). Namijenjen je školama i lokalnoj zajednici u vidu podrške projektima koji su usmjereni na relevantne društvene izazove u njihovoj okolini. Poziv nudi konkretne mogućnosti za preduzimanje aktivnosti od strane učenika i nastavnika u Centralnoj i Jugoistočnoj Evropi kroz stvaranje novih međusektorskih partnerstava sa zajednicom i osnaživanje svih učesnika u cilju održivog društvenog razvoja.

Predstavnici škola čiji su projekti izabrani na ovogodišnjem konkursu programa ACES – djeluj lokalno su učestvovali na svečanoj Akademiji, koja je održana u periodu od 25. do 29. septembra 2017. godine u Senecu, u Republici Slovačkoj.

EVROPSKA TRENING FONDACIJA ETF

Ministarstvo prosvjete Crne Gore je u saradnji sa Evropskom komisijom i Evropskom trening fondacijom (ETF), 26. oktobra organizovalo dvodnevnu regionalnu konferenciju za zemlje kandidate, na temu stručnog osposobljavanja. Događaj je organizovan kao dio Evropske nedjelje stručnih vještina. Konferencija je otvorila mnoge teme, a posebno se razgovaralo o značaju koji Crna Gora, zemlje regiona i šire pridaju stručnom obrazovanju i vještinama.

EKSPERTSKA MISIJA

TAIEX ekspertska misija o prevenciji napuštanja škole

Ministarstvo prosvjete, u saradnji sa Evropskom komisijom, organizovalo je u periodu od 16. do 18. oktobra 2017. godine TAIEX ekspertsku misiju o prevenciji napuštanja škole. TAIEX eksperti, prenijeli su iskustva Finske u dijelu prevencije napuštanja škole, studije slučaja i niz preporuka u pravcu pronalaska alata za otkrivanje rizika napuštanja škole i mjera u sprječavanju istog.

SPORAZUMI/PROGRAMI SARADNJE

Sporazum o saradnji u oblasti obrazovanja između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije

Ministar prosvjete dr Damir Šehović i ministar prosvjete, nauke i tehnološkog razvoja Srbije Mladen Šarčević potpisali su 3. februara 2017. godine u Beogradu, Sporazum o saradnji koji predstavlja pravni okvir saradnje dvije vlade u oblasti obrazovanja. Sporazumom je definisano podsticanje saradnje obrazovnih ustanova, mobilnost studenata i profesora, razmjena iskustava u reformi obrazovnog sistema i drugi oblici zajedničkih aktivnosti.

Program saradnje između Ministarstva prosvjete Crne Gore i Ministarstva obrazovanja, nauke, istraživanja i sporta Republike Slovačke u oblasti obrazovanja za period 2017-2020

Ministar prosvjete dr Damir Šehović i ministar obrazovanja, nauke, istraživanja i sporta Republike Slovačke Petar Plavčan potpisali su 21. juna u Podgorici, Program saradnje u oblasti obrazovanja, kojim će se, između ostalog, obezbijediti uzajamne godišnje stipendije, neposredna saradnja ustanova osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja, razmjena nastavnog kadra, učenika i studenata.

Program saradnje između Ministarstva prosvjete Crne Gore i Ministarstva za ljudske resurse Mađarske u oblasti obrazovanja za period 2018-2020

Ministar prosvjete dr Damir Šehović i ministar vanjskih poslova i trgovine Mađarske Peter Sijarto potpisali su 19. Decembra u Podgorici Program saradnje za period 2018-2020, kojim se konkretizuje saradnja u oblasti obrazovanja, te će naši studenti moći da apliciraju za 30 stipendija koje će na godišnjem nivou dodjeljivati Vlada Mađarske, a razmjena će biti omogućena i stručnjacima iz oblasti visokog obrazovanja. Stipendije će se dodjeljivati iz oblasti poljoprivrede, umjetnosti i humanističkih nauka, inženjerstva, društvenih i ekonomskih nauka. Pored utvrđenih stipendija, Programom je dogovoreno podsticanje aktivnosti u okviru Centralno-evropske Inicijative i Centralno-evropskog programa za razmjenu studenata i predavača (CEEPUS), kao i saradnje između zemalja Jugoistočne Evrope.

Zvanična posjeta Republici Turskoj

Sastanak ministra prosvjete dr Damira Šehovića sa ministrom nacionalnog obrazovanja Turske Ismetom Jilmazom u Ankari je održan u okviru dvodnevne posjete delegacije Vlade Crne Gore Republici Turskoj, sa ciljem održavanja 4. crnogorsko-turske Mješovite komisije za ekonomsku saradnju. Dogovoreno je da Vlada Republike Turske poveća broj stipendija koje će dodjeljivati crnogorskim studentima, dok će Ministarstvo prosvjete utvrđivati oblasti za koje će se stipendije dodjeljivati, u skladu sa potrebama obrazovnog sistema i tržišta rada. Uspostavljena je crnogorsko-turska Mješovita komisija za obrazovanje, koja će se baviti unapređenjem programa stipendiranja sa akcentom na oblast medicine, tehničkih nauka, turizma i biotehnologije, uzajamnim priznavanjem diploma, povećanjem mobilnosti studenata u svrhu profesionalne

prakse u oblastima medicine, tehničkog inženjeringa, turizama i biotehnologije, kao i pospješivanjem mobilnosti akademskog osoblja u cilju saradnje na zajedničkim naučno-istraživačkim projektima.

DONACIJE

Donacije Vlade Japana – POPOS

Ambasador Japana u Crnoj Gori Nj.E. Đuići Takahara, v.d. direktor JU OŠ „Boško Buha” u Pljevljima Albin Kondo i potpredsjednik Opštine Herceg Novi Dragan Janković potpisali su 8. marta u prostorijama Ministarstva prosvjete ugovore za “Projekat opremanja JU OŠ „Boško Buha” u Pljevljima vozilom za prevoz djece i opremom za nastavu i “Projekat opremanja Službe zaštite i spasavanja Opštine Herceg Novi vatrogasnim vozilom i opremom”. Vrijednost ugovora o donaciji je 110 497 eura. POPOS grantovi japanske Vlade, u koje spada i pomenuta donacija, imaju za cilj da podrže društveni razvoj i obezbijede finansijsku pomoć neophodnu za realizaciju projekata koji će doprinijeti ekonomskom i socijalnom razvoju. Zaštita životne sredine, zdravstvena zaštita, obrazovanje i socijalna zaštita su glavne oblasti interesovanja Vlade Japana.

TIKA

Turska međunarodna agencija za saradnju i koordinaciju – TIKa opremila je donacijom od 35.000 eura nekoliko kabineta informatike u JU Škola za srednje i više stručno obrazovanje „Sergije Stanić”, koje su 30. oktobra svečano otvorili ministar prosvjete dr Damir Šehović, direktor škole Zoran Klikovac, koordinator agencije TIKa Ahmet Altun i ambasador Turske u Crnoj Gori Nj.E. Serhat Galip. Kabineti će se koristiti za realizaciju nastave informatike svih obrazovnih programa iz turizma i ugostiteljstva, kao i za obrazovanje odraslih.

ERASMUS + PROGRAM

Nacionalna Erasmus+ kancelarija, zajedno sa Ministarstvom prosvjete, Univerzitetom Crne Gore i Delegacijom EU u Crnoj Gori, organizovala je 21. aprila, u zgradi Rektorata Univerziteta, obilježavanje 30 godina postojanja Erasmus programa. U pitanju je program EU koji omogućava mobilnost studenata i akademskog osoblja, a u njemu učestvuje i naša zemlja. Od 2017-2020. godine očekuje se da stvori uslove za mobilnost više od 2 miliona ljudi širom svijeta.

Ministarstvo prosvjete partner u ERASMUS+ projektu “Unapređenje studijskih programa u Crnoj Gori u oblasti prava, menadžmenta i ekonomije javnog zdravlja i medicinske informatike”

Ministarstvo prosvjete je partner u ERASMUS+ projektu „Unapređenje studijskih programa u Crnoj Gori u oblasti prava, menadžmenta i ekonomije javnog zdravlja i medicinske informatike”. Realizacija planiranih aktivnosti Projekta (2016-2019) će doprinijeti modernizaciji obrazovanja u oblasti zdravstva i harmonizaciji u skladu sa najboljim praksama EU, edukaciji zdravstvenih radnika kako bi bili kvalifikovaniji za pružanje kvalitetnih zdravstvenih usluga, kreiranju održivog i fleksibilnog sistema zdravstvene zaštite, zaštiti građana od zaraznih i nezaraznih bolesti. Kroz Projekat će se unaprijediti i modernizovati nastavni planovi i programi u oblastima javnog zdravlja. Koordinator Projekta je Univerzitet Donja Gorica, dok su partnerske institucije Univerzitet Hajdelberg, Nacionalni i Kapodistrijanski Univerzitet u Atini, Univerzitet

Crne Gore, Univerzitet Mediteran, Ministarstvo zdravlja, Institut za javno zdravlje, Ministarstvo prosvjete, Institut moderne tehnologije.

ASPnet mreža - Projekat o klimatskim promjenama

Crna Gora od januara 2017. godine, učestvuje u projektu o klimatskim promjenama UNESCO mreže škola. Projekat je finasijski i tehnički podržan od strane UNESCO-a i Vlade Japana, kao i Ministarstva prosvjete. Ukupan broj zemalja učesnica je 25. Ministarstvo prosvjete, u saradnji sa Zavodom za školstvo, zaduženo je za planiranje i sprovođenje projektnih aktivnosti. Devet obrazovnih ustanova koje učestvuju u projektu su: JPU "Naša radost" Herceg Novi, OŠ "Pavle Rovinski" Podgorica, OŠ "Sutjeska" Podgorica, OŠ "Dušan Korać" Bijelo Polje, Srednja mješovita škola "Bratstvo- jedinstvo" Ulcinj, Srednja elektrotehnička škola "Vaso Aligrudić" Podgorica, Gimnazija "Tanasije Pejatović" Pljevlja, Srednja mješovita škola "17. septembar" Žabljak" i Filozofski fakultet Nikšić.

Mediterranska strategija za obrazovanje za održivi razvoj

Prvi sastanak Mediteranskog komiteta za obrazovanje za održivi razvoj, od 23-24. novembra 2017. godine u Nikoziji na Kipru, istovremeno je obuhvatio i regionalnu obuku za koordinate zemalja za obrazovanje za održivi razvoj, u cilju promovisanja i implementacije Mediteranske strategije za održivi razvoj (2016-2025) i akcionog plana. Sastanak je takođe bio prilika da se prezentuju inicijative i aktivnosti zemalja Mediteranskog regiona, promoviše regionalna saradnja, ostvari dogovor oko zajedničkih aktivnosti na promovisanju i implementaciji strategije, kao i planira rad na implementaciji na nacionalnom nivou.

INSTRUMENT ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ - IPA

1. U okviru IPA perspektive I (2007-2014) i Operativnog programa "Razvoj ljudskih resursa 2012-2013" za IV komponentu realizovani su projekti koji su fokusirani na prioritete koji su od posebnog značaja, jer podržavaju ključne izazove sa kojima se suočava Crna Gora, ali i cijela Evropa, a koji se odnose na oblasti zapošljavanja, obrazovanja, istraživanja i socijalne inkluzije. Realizacija Operativnog programa „Razvoj ljudskih resursa 2012-2013“ je zvanično počela u decembru 2014. godine, kada je potpisan finasijski sporazum, a završena 31. decembra 2017. godine. Ukupna vrijednost Operativnog programa je iznosila 5,8 miliona eura i podijeljena je u odnosu 85% IPA sredstva, 15% nacionalno kofinansiranje.

Ministarstvo prosvjete je zaduženo za realizaciju dva projekta u okviru ovog Programa:

1. "Modernizacija obrazovnih programa i obuka nastavnika", realizovan od strane British Council-a. Njegova vrijednost je iznosila 747.000 eura. Realizacija je počela 23. decembra 2015. godine, a završena 23. juna 2017. godine. Cilj ovog Projekta je modernizacija obrazovnih programa za sve nivoe stručnog obrazovanja, tako da zadovolje potrebe realnog tržišta rada, omogućavanje njihovog sprovođenja, kao i jačanje profesionalnih kompetencija nastavnika u stručnom obrazovanju i obuci.

2. „Nabavka opreme za škole u skladu sa modernizovanim obrazovnim programima“. Vrijednost Projekta je iznosila 344.832,60 eura.

Ovim projektom je nabavljena oprema za 8 srednjih stručnih škola za sektore poljoprivrede, elektrotehnike, mehatronike, tekstila i ugostiteljstva. Ugovori sa dobavljačima su

potpisani u junu 2017. godine, oprema je isporučena tokom avgusta i septembra. Nabavkom ove opreme, stekli su se preduslovi za uspješnu realizaciju modernizovanih obrazovnih programa u ovim školama, a nastavnicima i učenicima pružena je mogućnost da nastavu realizuju uz modernu opremu neophodnu za sticanje znanja, vještina i kompetencija potrebnih na tržištu rada.

Nastavljena je podrška Evropske unije sektoru zapošljavanja, obrazovanja i socijalne politike se ogleda i u predstojećem potpisivanju Finansijskog sporazuma za Sektorski operativni program za period 2015-2017 u okviru IPA perspektive II u iznosu od 18,3 miliona eura. Na ovaj način, Evropska unija podržava tranzicioni put Crne Gore ka ekonomiji zasnovanoj na znanju, kvalifikovanoj radnoj snazi, što će povećati ne samo broj radnih mjesta, već i njihov kvalitet.

5. INFORMACIONO-KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE

U toku 2017. godine u 28 područnih jedinica uveden je internet, dok je započeto sa povećanjem brzine interneta u objektima koje su već imale internet konekciju.

Obučeno je oko 150 nastavnika za korišćenje wordpress-a u cilju obezbjeđivanja obrazovno-vaspitnim ustanovama besplatne platforme za kreiranje web stranica.

Promovisan je portal za nastavnike (www.skolskiportal.edu.me) u cilju podrške nastavnicima za kreiranje i dijeljenje raznog didaktičkog materijala kako bi se uticalo na povećanje primjene ICT-a u nastavi a samim tim i na poboljšanje kvaliteta nastavnog procesa u školama. U toku 2017. godine oko 250 nastavnika je upoznato portalom i njegovim mogućnostima.

Pored obilježavanja Dana sigurnog inetrneta kontinuirano se radilo na edukaciji nastavnika i učenika u ovoj oblasti kao i na kreiranju određenog seta materijala koji su postavljeni na portalu za nastavnike. U saradnji sa Unicef-om kreirana je aplikacija NET Prijatelji za android platformu kao i aplikacija za web koja se sada nalazi na serveri u data centru Ministarstva prosvjete i dostupna je na adresi www.netprijatelji.edu.me.

Otpočeo trogodišnji projekat British Council-a - „Škole za 21 vijek“, a tiče se unapređenja vještina kritičkog razmišljanja, rješavanja problema i digitalnih vještina. Svaka od škola , uključenih u projekat, će dobiti po 30 micro bit uređaja, koji mogu poslužiti u savladavanju pomenutih vještina.

U junu 2017. godine, tačnije 21. - 23. juna 2017. godine, održana je TAIEX Expert Mission on Internet Safety For Children - TAIEX misija o bazbjednosti djece na internetu.

U oktobru 2017. godine, tačnije 16. - 18. oktobra 2017. godine održana je TAIEX ekspertska misija o prevenciji napuštanja škole, u toku koje su prisutni dobili priliku da čuju primjere najbolje prakse iz Finske, čiji je obrazovni sistem jedan od nakvalitetnijih u svijetu.

U aprilu 2017. godine, tačnije 27. aprila 2017. godine – obilježen je Međunarodni dan djevojčica u ICT-u i tim povodom održane su radionice u prostorijama OŠ "Vuk Karadžić" u Podgorici, grupi od dvadeset učenica XIII razreda iz više podgoričkih osnovnih škola.

Informacioni sistem obrazovanja je značajno unaprijeđen u toku godine i to:

- nadograđen je novim modulom koji je namijenjena organizatorima praktične nastave u školama i služi vođenju evidencije o praktičnoj nastavi učenika u stručnim školama;
- proširenje baze podataka sa podacima o učenicima (socijalni status, ID za strane državljane, razlog i datim isključenja za učenike koji su isključeni...);
- sproveden je projekat koji se odnosio na izdavanje javnih obrazovnih isprava (štampanje svjedočanstava iz informacionog sistema);
- u saradnji sa UNICEF-om započet je pilot projekat "Prevenција ranog napuštanja škole i unapređenje korišćenja podataka iz MEIS baze" nadograđen je novim modulom za pedagoško-psihološku službu;
- razvijen je sistem za prijavu učenika za polaganje maturalnog ispita.

Započelo se sa kreiranjem dvije nove usluge za građanje. Jedna se odnosi na elektronski upis djece u predškolskim ustanovama, a druga na elektronski upis djece u prvi razred osnovne škole. Implementacija se očekuje u 2018. godini.

6. INVESTICIONE AKTIVNOSTI KOJE SE ODOSE NA OBJEKTE ŠKOLSKJE INFRASTRUKTURE

Sredstvima obezbijedenim Kapitalnim budžetom Crne Gore, čiju realizaciju sprovodi Direkcija javnih radova, u toku 2017. godine realizovane su izgradnje sljedećih objekata:

- Završena izgradnja Univerzitetskog kompleksa u Beranama.
- U toku su radovi na izgradnji Likovne akademije površine 5.100 m² u sklopu Univerzitetskog kompleksa u zahvatu DUP-a "Stari Obod", ukupne površine objekata 22.086 m².
- U toku je izgradnja školskog objekta površine 500 m², JU OŠ „Bedri Elezaga“ Vladimir, Ulcinj, Područna ustanova u Sukobinu.
- U toku su radovi na izgradnji Srednje stručne škole u Golubovcima površine 5.478 m².
- U toku su radovi na izgradnji dječjeg vrtića u naselju Stari Aerodrom u Podgorici površine 3.000 m².
- Završena izgradnja osnovne škole II Faze Guke, Pljevlja.

U toku su tenderski postupci za izgradnju sljedećih školskih objekata:

- Izgradnja vrtića u Baru površine 3.000 m²;
- Izgradnja vrtića u Tuzima površine 1.400 m².

U toku su tenderski postupci za izradu projektne dokumentacije za izgradnju sljedećih predškolskih objekata:

- Objekat vrtića u Pljevljima planiran je u naselju Guke, površine 500 m²;
- Objekat vrtića u Bloku VI u Podgorici površine 1.500 m².

Sredstvima obezbijedenim iz Kredita svjetske banke - HERIC projekta u toku su radovi na prilagođavanju fakulteta (Prvni fakultet Podgorica, Građevinski fakultet Podgorica, Filozofski fakultet Nikšić i Fakultet za turizam Kotor) osobama sa invaliditetom.

Iz tekućeg budžeta Ministarstva prosvjete u 2017. godini izvršena je rekonstrukcija sljedećih objekata:

- JU Dom učenika i studenata „Dušan Marović“ Bar, rekonstrukcija toaleta;
- JU OŠ „Olga Golović“ Nikšić, rekonstrukcija toaleta;
- JU Dom učenika i studenata „Braća Vučinić“ Nikšić, adaptacija kotlarnice;
- JU Dom učenika i studenata Cetinje, adaptacija termotehničkih instalacija;
- JU Obrazovni centar Plužine, rekonstrukcija krovnog pokrivača;
- JU Obrazovni centar Šavnik, rekonstrukcije krovnog pokrivača;
- JPU „Zagorka Ivanović“ Cetinje, rekonstrukcija krovnog pokrivača;
- JU SMS „Vuksan Đukić“ Mojkovac, zamjena kotla;
- JU OŠ „Risto Ratković“ Bijelo Polje, zamjena kotla;
- JU OŠ „Njegoš“ PU Novo Selo, Danilovgrad, rekonstrukcija škole sufinansiranje sa Telemont D.o.o. Podgorica;
- JU OŠ „Lovćenski partizanski odred“ Cetinje, adaptacija platoa;
- JU OŠ „Dušan Ivović“ Pljevlja, ugradnja centralnog grijanja;
- JU OŠ „Srbija“ Bar, zamjena fasadne bravarije.

- JU OŠ „Boško Buha“ Pljevlja PO Komini zamjena fasadne bravarije i ugradnja centralnog grijanja
- JU OŠ „Sutjeska“ Podgorica zamjena fasadne bravarije
- JPU „Sestre Radović“ Mojkovac zamjena fasadne bravarije
- JU OŠ „Dušan Korać“ Bijelo Polje zamjena kotlova
- JU OŠ „Pavle Kovačević“ Nikšić adaptacija krova
- JU OŠ „Jovan Tomašević“ Bar adaptacija krova na fiskulturnoj sali

Iz sredstava tekućeg Budžeta za 2017. godinu pored navedenih objekata uložena su sredstva za rekonstrukciju i održavanje u preko 200 školski objekat. Vrijednost ukupnih investicionih radova iznosila je oko 1.300.000 eura.

7. OBLAST FINANSIRANJA RADA OBRAZOVNO-VASPIITNIH USTANOVA I INVESTICIJA

Služba finansija Ministarstva prosvjete u toku 2017. godine realizovala je sljedeće aktivnosti:

1. Sve obaveze po osnovu poreza i doprinosa na isplaćene neto zarade u 2017. godini su u potpunosti plaćene.
2. Obaveze iz Granskog kolektivnog ugovora za oblast prosvjete a koje se odnose na 0,2% uplate za sindikat realizovane su po svim programima.
3. Zahtjevi po osnovu otpremnina za odlazak u penziju (37 srednje škole, 109 osnovne škole, predškolske ustanove 22 zahtjeva, domovi 10) i pomoći za slučaj smrti člana uže porodice (467 zahtjeva) su isplaćeni.
4. Ugovor prema zadruzi „Solidarno“ u iznosu od 350.000,00 je izmiren u cjelosti. S tim što je isti promijenjen od maja 2017. godine i uvećan za 100.000,00 eura.
5. Program stručnog obrazovanja obuhvatio je 3274 pripravnika i uplata je izvršena u potpunosti za svih 9 mjeseci.
6. Došlo je do povećanja broja zaposlenih od septembra 2017. na ime Zakona o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Sl.list CG“, br. 47/17). Nova radna mjesta su asistenti u nastavi u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama, zatim profesori engleskog jezika u predškolskim ustanovama kao i profesori razredne nastave zbog smanjenog broja učenika po odjeljenjima u osnovnim školama i povećan broj profesora u srednjim školama po osnovu smanjenog broja učenika u odeljenjima.

8. NACIONALNI OKVIR KVALIFIKACIJA

Rad Savjeta za kvalifikacije i sektorskih komisija

Rad Savjeta za kvalifikacije i sektorskih komisija koji se odnosi na razvijanje kvalifikacija i njihovo svrstavanje u Nacionalni okvir kvalifikacija u toku 2017. godine redovno se odvijao. U skladu sa članom 19 Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija, Savjet za kvalifikacije formirao je 15 sektorskih komisija za sljedeće sektore: Poljoprivreda, prehrana i veterina; Turizam, trgovina i ugostiteljstvo; Inženjerstvo, proizvodne tehnologije (mašinstvo i obrada metala, elektrotehnika i automatizacija i dr.); Građevinarstvo i uređenje prostora; Ekonomija i pravo; Saobraćaj i komunikacije; Rudarstvo, metalurgija i hemijska industrija; Obrazovanje i osposobljavanje; Informaciona tehnologija; Usluge; Društvene nauke; Prirodne nauke; Humanistika i umjetnost i Interdisciplinarna područja. Procedura imenovanja članova Sektorske komisije za humanistiku i umjetnost i Sektorske komisije za interdisciplinarna područja je u toku.

Nakon isteka mandata članovima sektorskih komisija za prirodne nauke, društvene nauke i usluge Savjet za kvalifikacije je na XVIII sjednici, održanoj 15. decembra 2017. godine, imenovao članove Sektorske komisije za prirodne nauke i Sektorske komisije za usluge u drugom sazivu. Procedura imenovanja članova Sektorske komisije za društvene nauke je u toku.

Sektorska komisija za inženjerstvo, proizvodne tehnologije (mašinstvo i obrada metala, elektrotehnika i automatizacija i drugo) tokom 2017. godine održala je pet sjednica na kojima je usvojeno deset inicijativa za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja iz oblasti visokog obrazovanja, osamnaest standarda zanimanja i jedanaest standarda kvalifikacija.

Sektorska komisija za poljoprivredu, prehranu i veterinu održala je tri sjednice na kojima je usvojeno devet inicijativa za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja iz oblasti visokog obrazovanja, dvije inicijative za razvijanje stručnih kvalifikacija i pet standarda zanimanja.

Sektorska komisija za zdravstvo i socijalnu zaštitu održala je četiri sjednice na kojima je usvojena jedna inicijativa za razvijanje stručne kvalifikacije, dvije inicijative za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja iz oblasti visokog obrazovanja, dva standarda zanimanja i jedan standard kvalifikacije.

Sektorska komisija za usluge održala je četiri sjednice na kojima je usvojeno osam standarda zanimanja i dva standarda stručne kvalifikacije.

Sektorska komisija za rudarstvo, metalurgiju i hemijsku industriju održala je jednu sjednicu na kojoj je usvojeno pet inicijativa za razvijanje kvalifikacije nivoa obrazovanja.

Sektorska komisija za građevinarstvo i uređenje prostora održala je jednu sjednicu na kojoj je usvojeno četiri inicijative za razvijanje kvalifikacije nivoa obrazovanja i šest standarda kvalifikacije.

Sektorska komisija za ekonomiju i pravo održala je dvije sjednice na kojima je usvojeno deset inicijativa za razvijanje kvalifikacije nivoa obrazovanja i devet standarda kvalifikacije.

Sektorska komisija za turizam, trgovinu i ugostiteljstvo održala je četiri sjednice na kojima je usvojeno tri inicijative za razvijanje kvalifikacije nivoa obrazovanja, šest standarda zanimanja i osam standarda kvalifikacije.

Sektorska komisija za saobraćaj i komunikacije održala je dvije sjednice na kojima je usvojeno pet inicijativa za razvijanje kvalifikacije nivoa obrazovanja, dvije inicijative za razvijanje stručnih kvalifikacija i četiri standarda zanimanja.

Sektorska komisija za informacione tehnologije održala je dvije sjednice na kojima je usvojeno četiri inicijative za razvijanje kvalifikacije nivoa obrazovanja i dva standarda zanimanja.

Sektorska komisija za obrazovanje i osposobljavanje održala je četiri sjednice na kojima je usvojeno četiri inicijative za razvijanje kvalifikacije nivoa obrazovanja i jedan standard kvalifikacije.

Tokom 2017. godine održano je deset sjednica Savjeta za kvalifikacije. Na sjednicama je usvojeno 45 standarda zanimanja; 100 inicijativa za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja iz oblasti visokog obrazovanja (nivoi VI-VIII); 5 inicijativa za razvijanje stručnih kvalifikacija (nivoi II-V); 38 standarda kvalifikacija - 10 standarda kvalifikacija nivoa obrazovanja i 28 standarda stručnih kvalifikacija.

Reformisanom strukturom studija integrisanog Univerziteta tokom 2017. godine inovirani su postojeći osnovni akademski i primijenjeni studijski programi i razvijene nove master i doktorske studije, u skladu sa Nacionalnim okvirom kvalifikacija. S obzirom na činjenicu da je, zbog prelaza sa dosadašnjeg sistema studija 3+1+1+3 na sistem 3+2+3, struktura studijskih programa postdiplomskih magistarskih i doktorskih studija znatno izmijenjena u odnosu na postojeću, Univerzitet Crne Gore pripremio je inicijative za razvijanje kvalifikacija na nivou postdiplomskih magistarskih i doktorskih studija i dostavio ih Savjetu za kvalifikacije i sektorskim komisijama na razmatranje. Savjet za kvalifikacije je, nakon pozitivnog mišljenja nadležnih

sektorskih komisija, razmotrio i usvojio inicijative za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja iz oblasti visokog obrazovanja koje je dostavio Univerzitet Crne Gore.

Aktivnosti koje se odnose na razvoj kapaciteta sektorskih komisija

U okviru IPA projekta „Modernizacija obrazovnih programa i obuka nastavnika“ koji je sprovodio Britanski savjet, nastavljena je obuka članova sektorskih komisija o upotrebi podataka o tržištu rada i predviđanju vještina, kao i izradi profila sektora, započeta u 2016. godini. Organizovane su radionice na kojima su učesnici bili predstavnici pet sektorskih komisija. Kao rezultat ove obuke, pripremljena su uputstva za izradu profila sektora. Za članove sektorskih komisija organizovana je radionica o ishodima učenja, na kojoj su učesnicima predstavljene i nove metodologije za izradu standarda zanimanja i standarda kvalifikacija. Takođe, održana je radionica na kojoj su prezentovani način ažuriranja, održavanja i korišćenja Standardne klasifikacije zanimanja.

Realizacija projekata

Ministarstvo prosvjete sprovodi projekat European Qualifications Framework National Qualifications Databases u okviru Erasmus+ programa Evropske unije. Formirana je radna grupa koja je pripremila smjernice za razvoj baze podataka Nacionalnog okvira kvalifikacija koji će poslužiti kao osnov za izradu odgovarajućeg programskog rješenja WEB aplikacije cko.edu.me. Smjernicama su, na osnovu analize postojeće web aplikacije, definisani sadržaji nove baze. Ovako zamišljena aplikacija će omogućiti dostupnost podataka o sistemima kvalifikacija i obrazovanja stručnoj i široj javnosti. U toku je poziv za izradu baze podataka Nacionalnog okvira kvalifikacija.

Oblasti unapređenja

U dogovoru sa predsjednicima sektorskih komisija jačati kapacitete članova sektorskih komisija u smislu da se i utvrde prioriteti u razvoju kvalifikacija kroz izradu profila sektora, godišnjeg plana aktivnosti i analize potreba za kvalifikacijama na tržištu rada; Dalja analiza drugih (dodatnih) kvalifikacija, njihovo prikupljanje i validacija u sistemu kvalifikacija; Unaprijediti web aplikaciju NOK-a i Registar kvalifikacija kako bi imali sve neophodne informacije za što veći broj korisnika.

IZVJEŠTAJ O RADU JAVNIH USTANOVA

CENTAR ZA STRUČNO OBRAZOVANJE

Razvoj kvalifikacija u skladu sa principima Nacionalnog okvira kvalifikacija

U skladu sa utvrđenom dinamikom razvoja kvalifikacija u 2017. godini, urađeno je i usvojeno ukupno 44 standarda zanimanja, zatim 28 standarda kvalifikacija i 13 ispitnih kataloga. U skladu sa utvrđenom dinamikom razvoja kvalifikacija u 2017. godini, urađeno je i usvojeno 10 modularizovanih obrazovnih programa.

Profesionalni razvoj nastavnika

Usvojen je Katalog programa stručnog usavršavanja nastavnika za školske 2017/2018 i 2018/2019. Katalog se shodno Pravilniku o organizaciji stručnog usavršavanja nastavnika i

načinu izbora autora programa stručnog usavršavanja objavljuje svake druge godine. U toku 2017. godine realizovano je 13 obuka iz Kataloga programa stručnog usavršavanja nastavnika za 2016/17 kroz koje je obuku prošlo 320 nastavnika. Tokom 2017. godine održane su obuke nastavnika za implementaciju 10 novih modularizovanih obrazovnih programa koji će se primjenjivati od školske 2017/2018. godine. Obuku je prošlo 180 nastavnika iz 28 škola u kojima će se programi realizovati od ove školske godine.

Uspostavljanje sistema osiguranja kvaliteta u stručnom obrazovanju na nacionalnom nivou i nivou škola, u skladu sa EQAVET-om

U 2017. godini izvršeno je: utvrđivanje kvaliteta u 11 stručnih i mješovitih škola i jednog organizatora obrazovanja odraslih. Na osnovu analize izvještaja o eksternom utvrđivanju kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada u srednjim stručnim i mješovitim školama, u periodu od 2016. do 2017. godine, urađen je Izvještaj o organizaciji i realizaciji praktičnog obrazovanja u srednjim stručnim i mješovitim školama, kao i Analiza ranog napuštanja srednjeg stručnog obrazovanja.

Učenje na radnom mjestu, uz rad

Izradom novih modularizovanih programa predviđen je obavezan fond časova praktične nastave kod poslodavaca što ima za cilj unapređenje učenja na radnom mjestu, uz rad. Centar za stručno obrazovanje je donio interni dokument odnosno Zapisnik komisije za utvrđivanje ispunjenosti uslova poslodavaca za realizaciju praktičnog obrazovanja koje u cjelini izvodi poslodavac, a koji su tokom posjete poslodavcima, Komisije za utvrđivanje uslova morale da ispune. Komisije koje su činili predstavnici Centra za stručno obrazovanje i škola, posjetili su poslodavce u cilju utvrđivanja ispunjenosti uslova za ulazak u dualni sistem obrazovanja, sa kojim se započelo u školskoj 2017-2018. godini. Po gradovima u Crnoj Gori brojno stanje poslodavaca koji su dobili pozitivno mišljenje za ulazak u dualni sistem je sljedeći: Podgorica 41 poslodavac, Nikšić 16 poslodavaca, Bijelo Polje 15 poslodavaca, Pljevlja 10 poslodavaca, Herceg Novi 10 poslodavaca, Rožaje 10 poslodavaca, Bar 5 poslodavaca, Berane 4 poslodavca, Plav 3 poslodavac, Budva 2 poslodavaca i Kolašin 1 poslodavac.

Ukupan broj prijavljenih učenika za dualni sistem obrazovanja kod poslodavaca je 264 a po obrazovnom programu je sljedeći: Kuvar 9 škola, 68 učenika (52 prvi razred i 16 drugi razred), Konobar 4 škole, 31 učenik (18 prvi razred i 13 drugi razred), Poslastičar 1 škola, 6 učenika (6 prvi razred), Frizer 3 škole, 40 učenika (18 prvi razred, 18 drugi razred i 4 treći razred), Prodavač 2 škole, 7 učenika (3 prvi razred i 4 drugi razred), Pekar 1 škola, 9 učenika (5 prvi razred, 3 drugi razred i 1 treći razred), Obrađivač plemenitih metala 1 škola, 1 učenik (1 treći razred), Elektroinstalater 3 škole, 12 učenika (10 prvi razred i 2 drugi razred), Monter telekomunikacionih sistema 1 škola, 7 učenika (7 prvi razred), Autoelektričar 1 škola, 4 učenika (4 učenika prvi razred), Instalater sanitarnih uređaja i grijanja i klimatizacije 3 škole, 14 učenika (12 prvi razred i 2 drugi razred), Automehaničar 4 škole, 49 učenika (27 prvi razred i 22 drugi razred), Zavarivač 2 škole, 12 učenika (12 prvi razred), Bravar 1 škola, 4 učenika (1 prvi razred i 3 drugi razred)

Prilagođavanje obrazovnih programa i obrazovne ponude licima sa posebnim obrazovnim potrebama

Urađen nacrt formulara za Individualni tranzicioni plan 2 – koji prati prelazak učenika iz srednje škole na tržište rada. Urađen je novi formular za individualno razvojno obrazovni program (IROP) za stručno obrazovanje. Obučena je grupa nastavnika i stručnih saradnika iz 20 škola za primjenu novog IROP-a.

Obrazovanje odraslih

Organizatori obrazovanja odraslih su pripremili, uz podršku Centra za stručno obrazovanje, 3 programa obrazovanja za sticanje znanja i vještina iz različitih oblasti, 7 programa obrazovanja za razvoj ključnih kompetencija, 5 programa obrazovanja za sticanje stručnih kvalifikacija kao i prilagođavanje 4 programa obrazovanja za potrebe stručnog osposobljavanja nezaposlenih lica sa invaliditetom.

U Osnovnim školama za obrazovanje odraslih u Podgorici i Nikšiću realizovan je program osnovne škole za odrasle u okviru kojeg je bilo uključeno 292 polaznika/ca.

Razvoj preduzetničkog učenja

Školske 2017/18. registrovano je 62 preduzeća za vježbu i izdate su potvrde o registraciji kod Centralnog registra i Poreske uprave.

Projekti

Od januara 2017. godine počela je realizacija projekta EPAL Nacionalna služba za podršku za Crnu Goru 2017-2018, koji se odnosi na promovisanje platforme o učenju odraslih na nivou Evrope. Projekat se sprovodi kao nastavak istoimenog projekta iz 2016. godine pod pokroviteljstvom Evropske komisije i Centra za stručno obrazovanje.

Centar za stručno obrazovanje je u saradnji sa Ministarstvom prosvjete od 1. novembra 2015. godine započeo realizaciju projekta "Nacionalni koordinator za implementaciju evropske agende za učenje odraslih". Projekat je realizovan do novembra 2017. godine, a za njegovu realizaciju obezbijeđeno je oko 34.000 eura.

Međunarodna saradnja

- U organizaciji Evropske fondacije za obuku (ETF) u Torinu 7. i 8. juna 2017. godine, održana je Konferencija Torino Proces 2017 Unapređujemo nove vještine zajedno, koja je imala za cilj da učesnici kroz inovativne i inspirativne debate o politikama koje doprinose razvoju ljudskog kapitala, razmijene dosadašnja iskustva i primjere dobre prakse.
- Uspostavljen Forum za osiguranje kvaliteta u stručnom obrazovanju. Prvi sastanak je održan u Torinu od 6. do 8. novembra 2017. godine. Glavna uloga Forumu je da modernizuje i unaprijedi obezbjeđenje osiguranja kvaliteta u stručnom obrazovanju kroz međunarodnu saradnju i učenje kroz iskustva drugih.
- Centar za stručno obrazovanje je kao nosilac aktivnosti za Crnu Goru u WorldSkills Europe asocijaciji, imao svog predstavnika na 11. po redu generalnoj skupštini WorldSkills Europe održanoj u junu u Namuru, Belgija.
- U Beču se, 28. i 29. novembra 2017. godine, u organizaciji KulturKontakt Austrije, austrijske Privredne komore, Komorskog investicionog foruma i ERI SEE-a održao redovni sastanak članica SEEVET mreže i predstavnika privrednih komora iz zemalja Jugoistočne Evrope i radionica na temu pokretanja razvoja platforme znanja za učenje kroz rad.

ISPITNI CENTAR

Godišnjim programom rada Ispitnog centra za 2017. godinu planirane su i realizovane sljedeće aktivnosti:

- priprema i realizacija maturalnog i stručnog ispita,

- priprema i realizacija eksterne provjere znanja učenika na kraju III ciklusa osnovne škole,
- priprema, realizacija i analiza rezultata eksterno-interne provjere znanja na kraju I i II ciklusa osnovne škole,
- priprema, realizacija i analiza rezultata državnog takmičenja u znanju,
- priprema i realizacija testiranja PISA 2018,
- provjera znanja crnogorskog jezika za prijem u crnogorsko državljanstvo.

MATURSKI I STRUČNI ISPIT 2016/17. GODINE

U školskoj 2016/2017 godini maturalni i stručni ispit se polagao na sljedeći način:

Ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti usklađen je sa revidiranim Ispitnim katalogom. Obavezni predmeti maturalnog, odnosno opšteobrazovni predmeti stručnog ispita polažu se u organizaciji Ispitnog centra. Izborni predmeti u gimnazijama, odnosno stručno-teorijski predmeti u stručnim školama polažu se usmeno pred Ispitnom komisijom koju imenuje škola, a po ispitnim pitanjima koje priprema Ispitni centar. Članom 84 stav 2 Zakona o stručnom obrazovanju („Službeni list RCG 64/02, 49/07, „Službeni list CG 45/10, 39/13 i 47/17 Ministarstvo prosvjete propisuje način i postupak polaganja praktičnog, završnog, stručnog i diplomskog ispita. Na osnovu člana 84 stav 2 Zakona o stručnom obrazovanju ("Službeni list RCG", br. 64/02 i 49/07 i "Službeni list RCG", br.45/10 i 39/13), Ministarstvo prosvjete donijelo je Pravilnik o načinu i postupku polaganja stručnog ispita za učenike koji ne nastavljaju obrazovanje. Učenik koji ne nastavlja obrazovanje polaže stručni ispit u organizaciji stručne škole na način i po postupku propisanim ovim Pravilnikom.

U skladu sa kalendarom, maturalni/stručni ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti je održan 21. aprila, ispit iz stranog jezika 1. juna, a iz matematike 2. juna 2017. godine, a Ispitni centar ga je dopunio svojim aktivnostima. U njemu se pored termina za ispit nalaze i termini kada se objavljuju preliminarne i konačni rezultati, kao i termini kada se može izvršiti uvid u test i uložiti prigovor, ako za to postoje opravdani razlozi.

Prilagođavanje obrazovne tehnologije za djecu s posebnim obrazovnim potrebama

Kako učenici s posebnim obrazovnim potrebama, koji su usvojili sadržaje propisane programom, nijesu uvijek u mogućnosti da na uobičajen način (test) pokažu svoja postignuća, Ispitni centar vrši prilagođavanje ispitne tehnologije kao i uslova i procedura za polaganje. Prilagođavanjem ispitne tehnologije, koja neće ugroziti valjanost i objektivnost ispita, nastoje se ukloniti prepreke da učenik pokaže stečeno znanje. Prilagođena ispitna tehnologija treba da bude omogućena učenicima koji tokom cjelokupnog školovanja ili dužeg razdoblja imaju posebne obrazovne potrebe i onima kod kojih je do promjena u zdravstvenom stanju, koje uslovljavaju prilagođavanja u polaganju ispita, došlo u skorije vrijeme a o tome imaju potrebnu medicinsku dokumentaciju.

Prilagođavanje ispitne tehnologije uključuje: pristupačnost prostora za sprovođenje ispita uz posebna pomagala, posebnu/prilagođenu opremu, prilagođeni ispitni materijal, izuzeće od dijela ispita koji učenik zbog vrste i stepena teškoće u razvoju ne može polagati uz pomoć ličnog pomagača (npr. slušanje za glavu djecu), produženo je vrijeme za polaganje ispita.

Prilagođavanja ispitne tehnologije zavise od vrste ispita i vrste i stepena teškoće u razvoju ili mentalnom zdravlju učenika. Za svaki ispit i svakog učenika treba napraviti individualnu listu prilagođavanja ispitne tehnologije. Potrebno je takođe provjeriti zna li učenik koristiti posebnu opremu koja je predložena.

U ovoj godini vršeno je prilagođavanje ispita za masera u okviru Nacionalnih stručnih kvalifikacija za polaznike bez ostatka vida. Prilagođavanje uslova eksternog stručnog ispita urađeno je za četiri učenika, eksternog maturalnog ispita za tri, eksternog ispita u IX razredu za 80 učenika a eksterno-interni ispit u osnovnoj školi je prilagođavan za 134 učenika.

Saradnja sa školama

Aktivnosti Ispitnog centra zasnivaju se na permanentnoj saradnji sa školama. Uloga svih zaposlenih u školi je važna u različitim segmentima realizacije ispita. Navodimo neke za koje su urađena uputstva. Uloga direktora škole definisana je na sastancima s direktorima srednjih škola, a nalazi se u Uputstvima za realizaciju maturalnog i stručnog ispita. Veliki dio obaveza i odgovornosti u školi imaju školski koordinatori, koji su obučeni da mogu pružiti sve informacije kako test-administratorima tako i svim zaposlenim u svojoj školi i time čitav proces učiniti kvalitetnijim. Obuke za novouključene test-administratore održali su školski koordinatori koje je ranije obučio Ispitni centar. Školske 2016/17. godine Ispitni centar je angažovao i supervizore. U pitanju su odabrani prosvjetni radnici koji su zajedno s predstavnicima Ispitnog centra posjetili sve škole za vrijeme ispita.

Priprema test-materijala

Za junijski rok su pripremljena po 4 testa iz obaveznih predmeta na maturalnom i stručnom ispitu. Testovi su standardizovani, rađeni na osnovu Ispitnog kataloga. Ispitni zadaci izabrani su iz baze otkupljenih zadataka, tako da su autori testova timovi predmetnih stručnjaka. Za svaki test pripremljena je shema za ocjenjivanje, koja je uz test objavljena na sajtu Ispitnog centra dva sata nakon završetka ispita.

Aktivnosti tokom realizacije maturalnog i stručnog ispita

Priprema i realizacija eksternog dijela maturalnog i stručnog ispita sprovedena je od strane Ispitnog centra prema unaprijed definisanim pravilima. Ispitni centar je imenovao komisije za odlučivanje o granicama za ocjene na maturalnom i stručnom ispitu u junijskom roku školske 2016/17. godine. Vodio se računa da komisije čine kompetentni članovi (predstavnik Univerziteta, Zavoda za školstvo, Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva i eminentni profesori gimnazija, odnosno srednjih stručnih škola). Komisije su usaglašavanje o granicama za ocjene radile na osnovu modifikovanog Angoffovog metoda. Nakon ocjenjivanja i preliminarne statističke obrade, Državna maturalna komisija usvojila je konačne granice za ocjene koje važe i za avgustovski i junijski rok.

Izbor i obuka ocjenjivača

Ocjenjivanju prethodi obuka na kojoj se ocjenjivači upoznaju s testom, shemom za ocjenjivanje i opštim pravilima koja se moraju poštovati. Nakon toga se ocjenjuje uzorak karakterističnih učeničkih odgovora po svakom zadatku, odnosno zahtjevu eseja. Za potrebe obuke izabrano je 30 testova koje je svaki od ocjenjivača ocijenio. Cilj obuke je usaglašavanje ocjenjivača i dopuna sheme za ocjenjivanje na osnovu neočekivanih a tačnih odgovora. Tek poslije usaglašavanja kriterijuma i dopune sheme počinje ocjenjivanje.

Analiza rezultata

Rezultati ispita izraženi su u ocjenama od 1 do 5. Detaljna analiza koja sadrži distribucije ocjena po pojedinim predmetima i uporedne prikaze ocjena data je tabelarno i grafički u ***Izveštaju o maturalnom i stručnom ispitu 2017*** koji će biti dostavljen kreatorima obrazovne politike (Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva). Pored analize rezultata, urađena je analiza svakog testa, svakog zadatka i dati su primjeri zadataka po nivoima težine. Maturalni ispit za školsku 2016/17. godinu sastojao se iz obaveznih i izbornih predmeta, a stručni ispit sastojao se iz opšteobrazovnog dijela i stručnog dijela (stručno-teorijskog ispita i stručnog rada). Ispitni centar je imao svoju ulogu u pripremi za realizaciju maturalnog ispita iz izbornih predmeta i stručnog dijela stručnog ispita u dijelu pripreme ispitnih pitanja. Za ovu svrhu korišćeni su katalogi iz predmetnih sadržaja važećih ispitnih programa. Sama realizacija ovih ispita povjerena je školama.

Maturalni ispit - izborni predmeti

Izborni predmeti maturalnog ispita polagali su se usmenim putem pred ispitnim komisijama koje su obrazovane u školama. Ispitnu komisiju čine predsjednik, stalni član i član ispitivač. Komisija ima i zapisničara.

Stručni ispit – stručno-teorijski predmeti i stručni rad

Stručno-teorijski predmeti na stručnom ispitu se polažu na način utvrđen predmetnim ispitnim katalogima, a stručni rad se polaže na način utvrđen ispitnim katalogima stručnog rada, u skladu s obrazovnim programima. Ispit iz stručno-teorijskog predmeta polaže se usmeno, u skladu s ispitnim katalogima nastavnog predmeta.

TESTIRANJE UČENIKA NA KRAJU PRVOG I DRUGOG CIKLUSA

Škole na kraju prvog i drugog ciklusa, na osnovu eksterno pripremljenih zadataka, provjeravaju znanja učenika. Za pripremu testova odgovoran je Ispitni centar (*Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, čl. 55 („Sl. list RCG”, br. 64/02 i 49/07 i „Sl. list CG“ br. 45/10 i 39/13).* Školske 2016/2017. godine eksterno-interno testiranje je organizovano u 163 osnovne škole u III i VI razredu.

Ispitni centar je pripremio validne standardizovane testove, kodne sveske, Uputstvo za realizaciju i Uputstvo za test-administratore.

Vrijeme testiranja je određeno školskim kalendarom. Testiranje se realizovalo dva dana zaredom, s početkom u 11 časova. Ukoliko učenici jednog razreda ne pohađaju nastavu u istoj smjeni, škola je bila dužna da organizuje testiranje u isto vrijeme. Redosljed testiranja:

→ prvi dan, 9. maj, crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost/albanski jezik i književnost i prvi strani jezik;

→ drugi dan, 10. maj, matematika.

Nakon testiranja škola je organizovala pregledanje test-knjižica saglasno kodnim sveskama. Škole rezultate šalju Ispitnom centru kako bi se radila analiza na državnom nivou, a same rade internu analizu.

Za učenike koji prate nastavu na albanskom jeziku testovi su prevedeni na albanski jezik.

Za učenike koji iz opravdanih razloga nijesu pristupili provjeri znanja na kraju prvog, drugog ili trećeg ciklusa datum provjere utvrđuje škola u saradnji sa Ispitnim centrom.

EKSTERNA PROVJERA ZNANJA NA KRAJU TREĆEG CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE

Eksterna provjera znanja na kraju III ciklusa osnovne škole je standardizovana eksterna provjera školskih postignuća učenika na kraju IX razreda osnovnoškolskog obrazovanja. Ovakva odluka našla je utemeljenje u Zakonu o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (član 56). Na kraju trećeg ciklusa vrši se eksterna provjera znanja učenika iz: Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti, Matematike i jednog predmeta koji učenik izabere sa liste obaveznih predmeta, a koji se izučavaju u III ciklusu najmanje u dva razreda. Učenici ne mogu izabrati Fizičko vaspitanje, Muzičku i Likovnu kulturu. Radi što bolje pripreme urađena je analiza rezultata i procedura eksterne provjere znanja u školskoj 2015/2016. godini.

Kako bi organizacija provjere znanja bila realizovana u svim školama na isti način i po jednakim pravilima i procedurama, pripremljeno je detaljno **Uputstvo za realizaciju**. Ova provjera znanja je organizovana 24. i 26. maja 2017. godine, a prijavljeno je 7787 učenika, koji su raspoređeni u odgovarajuće prostorije (najviše po 15 učenika u jednoj prostoriji). Za ovaj ispit Ispitni centar je angažovao po 164 školska i IT koordinatora.

DRŽAVNO TAKMIČENJE ZNANJA

Državno takmičenje znanja organizovano je na Ekonomskom fakultetu 25. i 26. februara 2017. godine.

Na Državnom takmičenju osnovci su se takmičili iz Matematike u VI razredu i IX, dok su se iz Fizike, Hemije, Biologije, Engleskog, Ruskog, Francuskog, Italijanskog i Njemačkog jezika takmičili samo u IX razredu. Srednjoškolci su se takmičili iz Matematike, Fizike, Hemije, Biologije, Istorije, Programiranja i iz stranih jezika u IV razredu i Geografije u III. Škole su za takmičenje mogle prijaviti i učenike nižih razreda ukoliko su učenici dodatnim radom savladali predviđeni program i osvojili nagradu na školskom takmičenju.

Organizator Državnog takmičenja u znanju, Ispitni centar, dodijelio je najboljim takmičarima diplome (za osvojeno neko od prvih tri mjesta), a Ministarstvo prosvjete ih je nagradilo tablet računarima. Ispitni centar je organizovao pripremu i snosio troškove učešća na međunarodnim olimpijadama:

- 34. balkanskoj matematičkoj olimpijadi koja je održana u Ohridu, Makedonija, od 2. do 7. maja 2017. **Učenik Nikola Raičević je na ovom takmičenju osvojio srebrnu medalju, a učenica Nina Mitrović bronzanu.**
- 21. juniorskoj balkanskoj matematičkoj olimpijadi koja je održana u Varni, Bugarska od 24. do 29. juna 2017. **učenici Kosta Vukičević i Matija Delić osvojili su bronzanu medalju.**
- 25. balkanskoj olimpijadi iz Informatike koja je održana u Kišinjevu, Moldavija od 2. do 2. jula 2017.
- 49. međunarodnoj olimpijadi iz Hemije koja je održana u gradu Nakhon Pathom, Tajland, od 6. do 15. jula 2017.
- 58. međunarodnoj olimpijadi iz Matematike koja je održana u Rio de Žanairu, Brazil, od 13. do 23. jula 2017. **Učenik Nikola Raičević je na ovom takmičenju osvojio bronzanu medalju.**
- 48. međunarodnoj olimpijadi iz Fizike koja je održana u gradu Yogyakarta, Indonezija, od 16. do 24. jula 2017.
- 28. međunarodnoj olimpijadi iz Biologije koja je održana u Koventriju, Velika Britanija, u periodu od 23. do 30. jula 2017.
- 29. međunarodnoj olimpijadi iz Informatike koja je održana u Teheranu, Iran, od 28. jula do 4. avgusta 2017.
- 14. međunarodnoj olimpijadi iz geografije koja je održana u Beogradu od 2. do 8. avgusta 2017.

PRIPREMA ZA REALIZACIJU TESTIRANJA PISA 2018

PISA – Programme for International Student Assessment (Program za međunarodno testiranje učenika) je najveće međunarodno istraživanje u oblasti obrazovanja podržano od strane OECD-a u kome su u prethodnom ciklusu učestvovala 72 zemlje. PISA testiranje ima sljedeće karakteristike:

- ispituje učenike starosne dobi oko 15 godina,
- ocjenjuje pripremljenost učenika za život i
- mjeri postignuća učenika iz oblasti čitanja, matematike i prirodnih nauka.

PISA testiranje omogućava međunarodnu uporedivost podataka o znanjima i vještinama mladih na kraju obaveznog školovanja, a takođe se dobija slika o načinima na koje se znanja i vještine koriste u situacijama iz svakodnevnog života. Rezultati istraživanja koriste se da škole, obrazovni sistemi i Vlada identifikuju oblasti koje treba poboljšati.

PISA 2018 - Probno testiranje održano je 20. marta do 10. aprila u 28. srednjih škola na uzorku od 1400 učenika. Obučeno je 28 školskih koordinatora i 44 test-administratora.

PROVJERA ZNANJA CRNOGORSKOG JEZIKA ZA PRIJEM U CRNOGORSKO DRŽAVLJANSTVO

Na osnovu člana 8, stav 45 Zakona o crnogorskom državljanstvu, Vlada Republike Crne Gore je na sjednici od 31. jula 2008. godine donijela Odluku o određivanju stručne organizacije za utvrđivanje kriterijuma i provjeru znanja crnogorskog jezika u postupku prijema u crnogorsko državljanstvo. Prema ovoj odluci, Ispitni centar utvrđuje kriterijum i vrši provjeru znanja crnogorskog jezika.

Tokom 2017. godine, Ispitni centar je na osnovu svjedočanstva/diplome o završenoj školi na području Crne Gore, bivše SFRJ, SRJ i SCG, izdao potvrde o znanju crnogorskog jezika za 177 kandidata. Za 68 kandidata koji nijesu posjedovali navedenu dokumentaciju organizovano je polaganje ispita iz crnogorskog jezika, a prema predviđenom programu i pred stručnom komisijom.

NACIONALNE STRUČNE KVALIFIKACIJE

U skladu sa Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama (*Sl. list Crne Gore*, br. 40/16), aktivnosti Ispitnog centra su:

- Realizacija Programa osposobljavanja za ispitivača u postupku sticanja nacionalnih stručnih kvalifikacija;

- Utvrđivanje liste licenciranih ispitivača za svaku stručnu kvalifikaciju;
- Informisanje i savjetovanje zainteresovanih lica, odnosno poslodavaca o mogućnostima, uslovima, načinu i postupku sticanja stručne kvalifikacije, kao i priznavanju inostranih sertifikata.
- U toku 2017. godine (februar, mart, jun) Ispitni centar je u skladu sa čl. 40a Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama (*Sl. list Crne Gore*, br. 40/16) organizovao provjere znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije *turistički vodič/kinja*, i to za kandidate koji su započeli ovaj postupak podnošenjem zahtjeva/prijave Ispitnom centru do 8. jula 2016. godine, tj. stupanja na snagu ovog zakona.

PREGLED STRUČNIH KVALIFIKACIJA ZA KOJE JE ISPITNI CENTAR RASPISAO JAVNI POZIV (2017)

U 2017. godini Ispitni centar je raspisao javne pozive za uključivanje u *Program osposobljavanja za licencirane ispitivače* za sljedeće stručne kvalifikacije: sobar/ica; pomoćni/a kuvar/ica; buregdžija/ka; recepcioner/ka; agencijski službenik/ica; vođa splava; zastakljivač/ica; cvjećar/ka; rasadničar/ka; voćar/ka; izolater/ka; pomoćnik/ica keramičara/ke; armirača/ice; pomoćnik/ica betonirca/ke; pomoćnik/ica zidara/ke; pomoćnik/ica molera/farbara; pomoćnik/ica zidanja kamenom; pomoćnik/ica montera/ke suve gradnje; pomoćnik/ica instalatera/ke u građevinarstvu; pomoćnik/ica tesara; rukovalac građevinskim mašinama - grejder; rukovalac građevinskim mašinama – valjak; rukovalac građevinskim mašinama – bager; rukovalac građevinskim mašinama – utovarivač; rukovalac građevinskim mašinama - dozer; pomoćnik/ica automehaničara/ke; pomoćnik/ica frizera; kozmetičar/ka za njegu lica i tijela; mesar/ka; čuvar/ka; zaštitar/ka tehničar/ka, instruktor/ka vožnje motornih vozila. Nakon obuke, tj. upoznavanja sa sadržajem navedenih oblasti programa osposobljavanja, vrši se provjera znanja kandidata za ispitivače. Provjera znanja kandidata za ispitivača obuhvata pisanu provjeru i praktični dio. Pisanim putem se provjerava obim poznavanja Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama, poznavanje instrumenata provjere i načina neposredne provjere.

Praktična provjera obuhvata:

- vrednovanje portfolija, uz upotrebu odgovarajuće propratne dokumentacije (obrazaca),
- izbor i pripremu zadataka za provjeru,
- izbor simuliranih radnih situacija, odnosno neposredne provjere za pojedine poslove, znanja, vještine i kompetencije iz Ispitnog kataloga za određenu stručnu kvalifikaciju.

Kandidatu za ispitivača koji je sa uspjehom završio *Program za osposobljavanje ispitivača* izdaje se potvrda o uspješno završenom Programu, koja je osnov za dobijanje licence za ispitivača od nadležnog ministarstva. Tokom 2017. godine ka Ministarstvu prosvjete upućeni su prijedlozi za izdavanje licence, po osnovu isteka licence za rad ispitivača za sljedeće kvalifikacije: turistički/a vodič/kinja, planinski/a vodič/kinja, agencijski/a službenik/ica, pomoćni/a frizer/ka, muški frizer/ka, ženski frizer/ka, vođa splava, pomoćni/a kuvar/ica.

OSTALE AKTIVNOSTI

Potpisan je Sporazum o saradnji između JU Ispitni centar i Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja Republike Srbije u oblasti obrazovanja, posebno u istraživačkoj i inovativnoj oblasti. Zaposleni u Ispitnom centru uzeli su učešća na seminarima, konferencijama, prezentacijama, radnim tijelima, što predstavlja još jedan vid kontinuiranog usavršavanja.

ZAVOD ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA

Organizacione jedinice Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica jesu: *Odjeljenje za izdavačku djelatnost, Odjeljenje za plasman i promet, Odjeljenje za pravne kadrovske i opšte poslove i Odjeljenje za računovodstveno-finansijske poslove.*

1. IZVJEŠTAJ O RADU ODJELJENJA ZA IZDAVAČKU DJELATNOST

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica radio je u izvještajnom periodu na obezbjeđivanju neophodne udžbeničke literature za osnovnu školu, gimnaziju i pojedine udžbenike za srednje stručno obrazovanje, a sve prema Izdavačkom planu.

Pored toga, nastavljeno je objavljivanje časopisa „Vaspitanje i obrazovanje“ i lista „Prosvjetni rad“, te štampanje i distribucija školskih obrazaca za školsku 2017/2018. godinu.

1.1. Izdavanje udžbeničke literature

Udžbenička literatura na crnogorskom jeziku

Osnovna škola

Udžbenički kompleti za obavezne nastavne predmete u osnovnoj školi

Izdavačkim planom bilo je planirano izdavanje većeg broja udžbeničkih naslova za osnovnu školu:

- *Čigra slova i glasova 1* – udžbenik, *Kako to može 1* – udžbenik, *U svijetu matematike 1* – udžbenički komplet, *Likovna kultura 1* – udžbenik, *Čarolija muzike 1* – udžbenik, *Čarolija muzike 1* – CD za učenike, *Istražujem svoju okolinu 1* – udžbenik
- *Čigra slova i glasova 2* – udžbenik i radna sveska, *Kako to može 2* – udžbenik i radna sveska, *U svijetu matematike 2* – udžbenički komplet, *Likovna kultura 2* – udžbenik, *Čarolija muzike 2* – udžbenik, *Čarolija muzike 2* – CD za učenike, *Istražujem svoju okolinu 2* – udžbenik i radna sveska
- *Čigra slova i glasova 3* – udžbenik i radna sveska, *Kako to može 3* – udžbenik i radna sveska, *U svijetu matematike 3* – udžbenički komplet, *Likovna kultura 3* – udžbenik, *Čarolija muzike 3* – udžbenik, *Čarolija muzike 3* – CD za učenike, *Istražujem svoju okolinu 3* – udžbenik i radna sveska
- *Riječ po riječ 4* – udžbenik i radna sveska, *Čarolija čitanja 4* – udžbenik i dnevnik čitanja, *U svijetu matematike 4* – udžbenički komplet, *Poznavanje društva 4* – udžbenik i radna sveska, *Svijet oko nas 4* – udžbenik i radna sveska, *Likovna kultura 4* – udžbenik, *Muzička kultura 4* – udžbenik, *Muzička kultura 4* – CD za učenike
- *Riječ po riječ 5* – udžbenik i radna sveska, *Moja čitanka 5* – udžbenik i dnevnik čitanja, *Likovna kultura 5* – udžbenik, *Priroda 5* – udžbenik i radna sveska, *Poznavanje društva 5* – udžbenik i radna sveska, *Matematika 5* – udžbenik i zbirka zadataka, *Muzičko 5* – udžbenik, *Muzičko 5* – CD za učenike
- *Riječ po riječ 6* – udžbenik i radna sveska, *Čitaj i traži svoj put 6* – udžbenik i dnevnik čitanja, *Matematika 6* – udžbenik i zbirka zadataka, *Građansko vaspitanje 6* – udžbenik, *Muzičko 6* – udžbenik, *Muzičko 6* – CD za učenike, *Informatika 6* – udžbenik, *Istorija 6* – udžbenik, *Likovna kultura 6* – udžbenik
- *Moć jezika 7* – udžbenik i radna sveska, *Čitaj i i uči da voliš 7* – čitanka i dnevnik čitanja, *Geografija 7* – udžbenik i radna sveska, *Biologija 7* – udžbenik i radna sveska, *Građansko vaspitanje 7* – udžbenik, *Muzička kultura 7* – udžbenik, *Muzička kultura 7* – CD za učenike, *Istorija 7* – udžbenik, *Likovna kultura 7* – udžbenik, *Matematika 7* – udžbenik i zbirka zadataka, *Fizika 7* – udžbenik i zbirka zadataka
- *Moć jezika 8* – udžbenik i radna sveska, *Čitaj hrabro i govori slobodno 8* – čitanka i dnevnik čitanja, *Matematika 8* – udžbenik i zbirka zadataka, *Geografija 8* – udžbenik i radna sveska, *Biologija 8* – udžbenik i radna sveska, *Hemija 8* – udžbenik i zbirka zadataka, *Muzička*

kultura 8 – udžbenik, *Muzička kultura 8* – CD za učenike, *Istorija 8* – udžbenik, *Likovna kultura 8* – udžbenik, *Fizika 8* – udžbenik i zbirka zadataka

- *Moć jezika 9* – udžbenik i radna sveska, *Razigranj riječi 9* – čitanka i dnevnik čitanja, *Geografija 9* – udžbenik i radna sveska, *Biologija 9* – udžbenik i radna sveska, *Hemija 9* – udžbenik i zbirka zadataka, *Likovna kultura 9* – udžbenik, *Matematika 9* – udžbenik i zbirka zadataka, *Istorija 9* – udžbenik, *Muzička kultura 9* – udžbenik, *Muzička kultura 9* – CD za učenike, *Fizika 9* – udžbenik i zbirka zadataka.

Izdati su novi udžbenički kompleti (udžbenik, zbirka, priručnik za nastavnike/nastavnice): *Fizika 7*, *Fizika 8* i *Fizika 9*. Ukupno smo prethodne godine štampali 118 naslova za osnovnu školu na crnogorskom jeziku.

Udžbenički kompleti za crnogorski jezik kao nematernji

Realizovano je objavljivanje reprinta udžbeničkog kompleta *Crnogorski jezik kao nematernji* za I razred osnovne škole i *Crnogorski jezik kao nematernji* za II razred osnovne škole.

Srednja škola

Udžbenički kompleti za obavezne nastavne predmete

Gimnazija

Izdali smo sve planirane nove naslove: *Matematika* za prvi razred (udžbenik sa zbirkom zadataka), *Matematika* za drugi razred (udžbenik sa zbirkom zadataka); udžbenički komplet *Biologija* za drugi razred gimnazije i *Psihologija* za drugi razred gimnazije – udžbenik.

Takođe, realizovano je planirano objavljivanje reprinta sljedećih naslova:

- *Čitanka* za 1. razred – udžbenik, *Crnogorski jezik* za 1. razred – udžbenik, *Likovna umjetnost* za 1. ili 2. razred – udžbenik, *Muzička umjetnost* – udžbenik, *Biologija* za 1. razred – udžbenik i radna sveska, *Geografija* za 1. razred – udžbenik, *Fizika* za 1. razred – udžbenik, *Hemija* za 1. razred – udžbenik i zbirka zadataka, *Informatika* za 1. razred – udžbenik, *Istorija* za 1. razred – udžbenik
- *Crnogorski jezik* za 2. razred – udžbenik, *Geografija* za 2. razred – udžbenik, *Fizika* za 2. razred – udžbenik i zbirka zadataka, *Hemija* za 2. razred – udžbenik, *Psihologija* za 2. razred – udžbenik
- *Crnogorski jezik* za 3. razred – udžbenik, *Čitanka* za 3. razred – udžbenik, *Hemija* za 3. razred – udžbenik, *Fizika* za 3. razred – udžbenik i zbirka zadataka, *Latinski jezik* za 3. razred – udžbenik, *Biologija* za 3. razred – udžbenik i radna sveska
- *Čitanka* za 4. razred – udžbenik, *Crnogorski jezik* za 4. razred – udžbenik, *Filozofija* za 4. razred – udžbenik, *Sociologija* za 4. razred – udžbenik.

Odštampali smo 32 naslova za gimnaziju na crnogorskom jeziku.

Srednje stručne škole

Tokom 2017. godine objavili smo sljedeće naslove:

- *Restoraterstvo 1*
- *Restoraterstvo 2*
- *Pravni postupci* – udžbenik i praktikum
- *Primjena računara u arhitekturi i građevinarstvu* – udžbenik za 1. i 2. razred
- *Radno pravo* – udžbenik za 2. razred
- *Nacrtna geometrija s perspektivom* – udžbenik za 1. i 2. razred

Univerzitetski udžbenici

Tokom 2017. godine objavili smo i jedan naslov za studente: *Fizička mehanika* (II izdanje), autora prof. dr. Slobodana Backovića.

Udžbenički kompleti za Crnogorski jezik kao maternji

Objavljen je novi udžbenički komplet za II razred gimnazije.

1.1b) Udžbenička literatura na albanskom jeziku

Osnovna škola

Objavljeni su svi planirani naslovi:

- *Čarolija muzike 1* – udžbenik na albanskom, *Učimo crnogorski* za 1. razred osnovne škole – udžbenik i radna sveska
- *Albanski jezik* za 2. razred osnovne škole – udžbenik i radna sveska, *Književnost na albanskom jeziku* za 2. razred osnovne škole – udžbenik i radna sveska, *Istražujem svoju okolinu* za 2. razred osnovne škole – udžbenik i radna sveska, *U svijetu matematike* za 2. razred osnovne škole – udžbenički komplet, *Likovna kultura* za 2. razred osnovne škole – udžbenik, *Čarolija muzike* za 2. razred osnovne škole – udžbenik, *Učimo crnogorski* za 2. razred osnovne škole – udžbenik i radna sveska
- *U svijetu matematike* za 4. razred osnovne škole – udžbenički komplet, *Poznavanje društva* za 4. razred osnovne škole – udžbenik i radna sveska, *Svijet oko nas* za 4. razred osnovne škole – udžbenik i radna sveska, *Muzička kultura* za 4. razred osnovne škole – udžbenik
- *Književnost na albanskom* za 5. razred osnovne škole – udžbenik
- *Matematika* za 6. razred osnovne škole – udžbenik i zbirka zadataka, *Likovna kultura* za 6. razred osnovne škole – udžbenik, *Građansko vaspitanje* za 6. razred osnovne škole – udžbenik i radna sveska, *Istorija* za 6. razred osnovne škole – udžbenik i radna sveska, *Geografija* za 6. razred osnovne škole – udžbenik i radna sveska
- *Albanski jezik* za 7. razred osnovne škole – udžbenik i radna sveska, *Književnost na albanskom* za 7. razred osnovne škole – udžbenik i dnevnik čitanja, *Likovna kultura* za 7. razred osnovne škole – udžbenik i radna sveska
- *Biologija* za 8. razred osnovne škole – udžbenik
- *Biologija* za 9. razred osnovne škole – radna sveska.

Uočljivo je da smo ove godine, u vidu reprinta ili nanovo prevedenih izdanja, za osnovnu školu na albanskom jeziku štampali ukupno 35 naslova. Potrebno je naglasiti da jedan broj štampanih naslova već 2018. godine mora biti otpisan. Takođe, gotovo svi naslovi moraju ponovo da budu prevedeni i pripremljeni za štampu u naredne dvije godine, zbog izmjena Plana i programa za osnovnu školu.

Srednja škola

Realizovano je planirano izdavanje udžbenika *Književnost* za 1. razred gimnazije na albanskom jeziku.

Udžbenički materijali za strance

Objavljeno:

- Crnogorski jezik za strance, nivo A1
- Crnogorski jezik za strance, nivo A2

Udžbenici za izbornu nastavu

Planirano je i realizovano objavljivanje udžbenika *Zdravi stilovi života*, za 8. ili 9. razred osnovne škole, na crnogorskom i na albanskom jeziku.

Dodatna literatura i Nastavno-pedagoška biblioteka

Objavljena su dva naslova.

Književna djela i posebna izdanja

U raznim bibliotekama ili kao posebna izdanja objavljeno je 13 naslova.

Saradnja sa izdavačima iz okruženja

- Sklopljen je značajan ugovor o saradnji sa Data Statusom iz Beograda, kao zastupnikom grčke kuće MM Binary Logic, a u vezi s preuzimanjem i prilagođavanjem četiri udžbenika *Informatika sa tehnikom*, V–VIII razred (u dijelu koji se odnosi na informatiku) našem novom programu. Na taj način obezbijedili smo da za školsku 2018/2019. godinu izdamo sve udžbenike potrebne za izučavanje ovog predmeta.
- Takođe, tokom posjete Interliberu u Zagrebu dogovoren je produžetak saradnje sa izdavačem Profil Klett u vezi sa izdanjem za predškolsko vaspitanje – *Figo*.
- U najavi je i saradnja sa Školskom knjigom iz Zagreba – preuzimanje njihovih izdanja za pripremu maturalnih ispita.

DAISY udžbenici

Tokom izvještajne godine snimljena su u DAISY formatu tri naslova: *Istorija 7*, *Istorija 8* i *Istorija 9*. Takođe je, u saradnji s UNICEF-om, objavljen i *Priručnik za korišćenje DAISY udžbenika u nastavi*.

Periodika i školski obrasci

Prema odluci Upravnog odbora, tokom 2017. počeli smo ažuriranje portala *Prosvjetni rad*, a objavljena su i dva štampana broja. Objavili smo i jedan broj časopisa *Vaspitanje i obrazovanje* (br. 4 iz 2016. godine). U saradnji s radnom grupom Ministarstva prosvjete, zaposleni u Zavodu rade na izmjenama školskih obrazaca (na crnogorskom i albanskom jeziku) koji nijesu izmijenjeni prethodne godine.

Nove biblioteke u vanudžbeničkoj produkciji

Tokom izvještajne godine pokrenuli smo dvije biblioteke:

- **Kalon**, u kojoj smo izdali naslov *Eros, krev i svetost*, autora Dimitrija Popovića, za koji smo osvojili Nagradu za najbolju ediciju na 12. međunarodnom sajmu knjiga u Podgorici
- **Vodič**, u kojoj smo izdali naslov *Zašto baš čitanje*, autorke Vesne Pavićević. To je naše prvo izdanje namijenjeno roditeljima.

Elektronski edukativni materijali

S ciljem da damo doprinos povećanju prirodnjačkih i digitalnih kompetencija učenika, pokrenuli smo izradu elektronskih edukativnih materijala. Do kraja izvještajne godine završićemo rad na onlajn edukativnom sredstvu napravljenom na P. A. G. E. platformi za razvoj igara. U pitanju je *online biološki ključ za determinaciju biljaka*, namijenjen učenicima četvrtog razreda osnovne škole.

IZVJEŠTAJ ODJELJENJA ZA PLASMAN I PROMET

1) Distribucija udžbenika za školsku 2017/2018. godinu i za socijalni program 2017. godine

Ukupna distribucija udžbenika odvijala se kroz nekoliko pojedinačnih:

- distribucija udžbenika za RE populaciju
- distribucija kompleta za I razred osnovne škole za pojedine opštine
- distribucija udžbeničkih kompleta privatnoj knjižarskoj mreži
- distribucija udžbeničkih kompleta za djecu korisnika materijalnog obezbjeđenja porodice, djecu bez roditeljskog staranja na porodičnom smještaju i djecu koja su smještena u ustanove socijalne i dječije zaštite, djecu sa smetnjama u razvoju, kao i djecu romske i egipćanske nacionalnosti koja su uključena u redovan vaspitno-obrazovni proces.

Ukupna distribucija udžbenika za navedene kategorije trajala je od 14. avgusta do 2. novembra 2017. godine.

I. Distribucija udžbenika za romsku populaciju

Za djecu romske i egipćanske nacionalnosti isporučeno je 716 udžbeničkih kompleta za prva tri razreda osnovne škole na crnogorskom jeziku i 17 kompleta na albanskom jeziku. Ukupna je vrijednost 38.237,40 €.

II. Distribucija udžbeničkih kompleta za prvi razred opštinama

Uporedo sa distribucijom udžbenika za RE populaciju 2017. godine izvršena je i distribucija udžbenika za učenike prvog razreda u pojedinim opštinama.

- *Glavni grad Podgorica* dodijelio je prvacima 2.500 kompleta na crnogorskom jeziku i 93 kompleta na albanskom jeziku. Vrijednost: 112.772 €.
- *Opština Herceg Novi* dodijelila je prvacima 345 kompleta na crnogorskom jeziku. Vrijednost: 14.869,50 €.
- *Opština Bar* dodijelila je prvacima 509 kompleta na crnogorskom i 6 kompleta na albanskom jeziku. Vrijednost: 22.261,90 €.
- *Opština Petnjica* dodijelila je prvacima 50 kompleta na crnogorskom jeziku. Vrijednost: 2.155 €.
- *Opština Berane* dodijelila je učenicima od I do IX razreda 955 kompleta na crnogorskom jeziku. Distribucija je izvršena 24. 8. 2017. godine preko magacina Zavoda za udžbenike. Vrijednost: 49.963,98 €.
- *Opština Budva* dodijelila je učenicima od I do IX razreda 2.736 kompleta udžbenika na crnogorskom jeziku. Distribucija je izvršena od 23. 8. 2017. preko magacina Zavoda za udžbenike. Vrijednost: 178.972,70 €.

- *Opština Mojkovac* dodijelila je učenicima I razreda 63 kompleta na crnogorskom jeziku. Distribucija je izvršena od 23. 8. 2017. godine preko Zavodove knjižare br. 3 iz Bijelog Polja. Vrijednost: 2.175 €.

III. Distribucija udžbenika za školsku 2017/2018. godinu

Distribucija udžbenika za školsku 2017/2018. godinu prema privatnoj knjižarskoj mreži obavljena je u avgustu i septembru. Tome je prethodilo potpisivanje ugovora o kupoprodaji sa privatnim knjižarama, u kojem su jasno definisani uslovi saradnje, rokovi narudžbe i isporuke, te način plaćanja. Narudžbom se smatrala uredno popunjena, potpisana i ovjerena narudžbenica sa približno utvrđenim godišnjim potrebama za udžbenicima, koje su Zavodu dostavljene najkasnije 15. jula za generalnu isporuku naručenih udžbenika. Distribucija se odvijala u vidu jedne generalne isporuke i više pojedinačnih – manjih (tekućih) isporuka udžbenika. Isporuka po generalnoj narudžbi odvijala se od 21. do 28. avgusta, kada je i počela zvanična prodaja udžbenika u knjižarama. Kupci su, prema ugovoru koji su potpisali sa Zavodom, bili u obavezi pustiti udžbenike u promet nakon što je Zavod u sredstvima javnog informisanja objavio početak prodaje. To podrazumijeva da prodaja udžbenika, kako u privatnoj knjižarskoj mreži, tako i u Zavodovim knjižarama, počinje istog dana, bez obzira na vrijeme preuzimanja udžbenika iz Zavodovog magacina. Isporuka udžbenika po dodatnim (pojedinačnim) narudžbama vršila se nakon završetka generalne isporuke uz prilaganje dokaza o uplati prethodne narudžbe. Zavod je ove godine kupcima odobrio dva načina isplate udžbenika po generalnoj narudžbi. U zavisnosti od svoje platežne mogućnosti, kupci su imali mogućnost avansnog plaćanja i plaćanja u ratama. U tom dijelu Zavod je za pokriće troškova poslovanja kupaca odobrio rabate (popuste) na vrijednost naručenih udžbenika, i to:

- 1) 16% za narudžbu iznad 30.000 €, uz mogućnost otplate duga u mjesečnim ratama na sljedeći način: za narudžbe do 49.999 € u tri rate, za narudžbe od 50.000 € do 89.999 € u četiri rate i za narudžbe iznad 90.000 € u pet rata;
- 2) 12% za narudžbe ispod 29.999 €, uz mogućnost otplate duga iz narudžbe u tri mjesečne rate.

Prva rata za plaćanje dospijevala je prije isporuke udžbenika, i to 1. avgusta tekuće godine, i iznosila je:

- za narudžbe iznad 90.000,00 € – 30%
- za narudžbe od 50.000,00 € do 89.999,00 € – 40%
- za narudžbe do 49.999,00 € – 50%.

Generalna narudžba podrazumijevala je isporuku udžbenika u originalnim paketima, kako je naznačeno u narudžbenici koja je dostavljena Zavodu, uz odobreni rabat (popust).

Pojedinačna (tekuća) narudžba udžbenika podrazumijevala je isporuku udžbenika u manjim količinama od originalnog (paketskog) pakovanja, prema trenutnim potrebama kupaca, tj. knjižara, uz rabat (popust) od 12% vrijednosti naručenih udžbenika, koje se dostavljaju u pisanoj formi, faksom, e-mailom ili lično.

IV. Distribucija udžbenika za socijalni program 2017. godine

Nakon distribucije udžbenika knjižarskoj mreži Crne Gore, izvršena je distribucija udžbenika za djecu korisnika materijalnog obezbjeđenja porodice, djecu bez roditeljskog staranja na porodičnom smještaju i djecu koja su smještena u ustanove socijalne i dječije zaštite, djecu sa

smetnjama u razvoju, kao i djecu romske i egipćanske nacionalnosti koja su uključena u redovan vaspitno-obrazovni proces.

Ova distribucija počela je 28. 8. 2017. godine, po nalogu Ministarstva prosvjete, a prema podacima Odjeljenja za učenički i studentski standard koji su nam dostavljeni 1. 8. 2017. godine, a završena je 2. 11. 2017. godine posljednjom narudžbom udžbenika od strane Ministarstva prosvjete (30. 9. 2017. godine). Ukupno je isporučeno 5.266 udžbeničkih kompleta za osnovnu školu na crnogorskom i 274 na albanskom jeziku, obračunatih s ukupnim iznosom 402.441,30 €.

IZVJEŠTAJ ODJELJENJA ZA PRAVNE, KADROVSKE I OPŠTE POSLOVE

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica donio je Plan javnih nabavki za 2017. godinu (br. 46 od 18. 1. 2017. godine), i isti je dostavljen Upravi za javne nabavke Crne Gore 18. 1. 2017. radi što hitnijeg pokretanja postupka javne nabavke za odabir najpovoljnijeg ponuđača za usluge štampanja i isporuke udžbenika, koji je prepoznat kao postupak koji je – zbog svoje velike procijenjene vrijednosti – podložan dugom žalbenom postupku.

U skladu sa Finansijskim planom Zavoda za 2017. godinu, Plan javnih nabavki predviđao je 37 postupaka javne nabavke za nabavku raznih vrsta usluga, roba i radova, i to:

- 13 tvorenih postupaka javne nabavke, od kojih se šest odnosilo na okvirne sporazume na period od 4 godine;
- jedan pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje;
- dva dostavljanja ponuda šopingom;
- 21 postupak javne nabavke za koje je bio predviđen neposredan sporazum.

U smislu realizacije Plana javnih nabavki za 2017. godinu, Zavod je sproveo i realizovao postupke javnih nabavki shodno svojim potrebama i u skladu sa procedurama. U toku je i sačinjavanje izvještaja o postupcima javnih nabavki koji se dostavlja Upravi za javne nabavke najkasnije do kraja februara tekuće godine.

Kao bitan i suštinski za ovaj Zavod, postupak javne nabavke za odabir najpovoljnijeg ponuđača za nabavku usluge štampanja i isporuke udžbenika je sproveden i ugovori su potpisani sa najpovoljnijim ponuđačima po partijama, a udžbenici su distribuirani na vrijeme.

Uprava za inspekcijske poslove – Odsjek za inspekciju za javne nabavke izvršila je dana 23. 10. 2017. kontrolu u dijelu uspostavljanja i vođenja evidencije o javnim nabavkama, kao i kontrolu i realizaciju zaključenih ugovora za 2017 godinu. Zapisnikom br. 02010/2017–2-72 od 23. 10. 2017. godine, ista je konstatovala da se u Zavodu vodi uredna evidencija javnih nabavki. Istim zapisnikom takođe se konstatuje da Zavod vodi evidenciju zaključenih ugovora kao i da se oni sprovode u skladu s ugovorenim uslovima i cijenama, a akta se uredno objavljuju na Portalu Uprave.

Takođe, za sve sprovedene postupke javnih nabavki postoji cjelokupna i uredno čuvana dokumentacija, počev od odluka o pokretanju postupka pa do zaključenih ugovora, u kojoj se mogu naći detaljniji podaci iz samih javnih nabavki.

IZVJEŠTAJ ODJELJENJA ZA RAČUNOVODSTVENO-FINANSIJSKE POSLOVE

Odjeljenje računovodstveno-finansijskih poslova obavlja zadatke finansijskog planiranja, izvršavanja i izvještavanja.

PLANIRANJE

Upravni odbor usvojio je Finansijski plan za 2018. godinu, koji obuhvata planirane primitke od dotacija iz budžeta i sopstvenih prihoda, kao i izdatke koji su klasifikovani po ekonomskoj klasifikaciji. Usvojeni Finansijski plan dostavljen je Ministarstvu prosvjete i Ministarstvu finansija u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Shodno članu 29 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva dostavio je Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava, shodno kojem su dodijeljena sredstva Zakonom o budžetu za 2018. godinu u iznosu 1.024.891,72 €.

IZVRŠAVANJE

Na osnovu dospjelih obaveza za zarade, troškove materijala i usluge, održavanje, rentu i kapitalne izdatke, vodeći računa o sprovođenju internih procedura, vrše se plaćanja, s osvrtnom na poštovanje ugovorenih rokova i praćenje stepena izvršenja prema Finansijskom planu. S druge strane, prati se dinamika plaćanja potraživanja od kupaca shodno sklopljenim ugovorima, kao i uplate dnevnih pazara iz Zavodovih maloprodajnih objekata – knjižara.

IZVJEŠTAVANJE

Godišnji izvještaji Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva usvajaju se na Upravnom odboru.

Shodno članu 5 Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, Zavod za udžbenike dostavlja Ministarstvu prosvjete:

- Izvještaj o novčanim tokovima – Obrazac 4 i
- Izvještaj o neizmirenim obavezama – Obrazac 5.

Ovi obrasci dostavljaju se godišnje i kvartalno.

Shodno Zakonu o računovodstvu, Zavod za udžbenike dostavlja finansijske iskaze: *Bilans stanja* i *Bilans uspjeha*, *Izvještaj o novčanim tokovima* i *Izvještaj o promjeni na kapitalu*. Iskaze usvaja Upravni odbor, a zatim se dostavljaju Poreskoj upravi najkasnije do 31. 3. 2018. godine.

Osim eksternih izvještaja, Odjeljenje računovodstveno-finansijskih poslova vrši kontinuirano praćenje i izvještavanje o stanju potraživanja i izmirenju obaveza i pravi druge interne izvještaje u vezi sa poslovanjem, u skladu sa poslovnim prilikama.

ZAVOD ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA – PODGORICA KAO IZLAGAČ NA SAJMOVIMA

29. MEĐUNARODNI SAJAM KNJIGA U SKOPLJU (4-10. APRILA)

Naše izdanje „Doći ću iz šume čak“, autorke Jelene Martinović-Bogojević, koje je ilustrovala Ivana Vujošević, dobilo je Prvu nagradu u kategoriji *Najbolje ilustrovana knjiga ili slikovnica između dva sajma*.

12. MEĐUNARODNI PODGORIČKI SAJAM KNJIGA I OBRAZOVANJA (2-9. MAJA)

Održana je promocija *DAISY* (Digital Accessible Information System) *udžbenika istorije za šesti i sedmi razred*.

Promovisane su monografije *Ogledi o ruskoj književnosti XIX vijeka* i *Ogledi o ruskoj književnosti XX vijeka*, autora Jevrema Bjelice.

Zavod je na ovom Sajmu nagrađen za najbolju ediciju – Biblioteka Kalon, u kojoj je objavljena knjiga Dimitrija Popovića *Eros, krv i svetost*.

3. INTERNACIONALNI SAJAM KNJIGA U PODGORICI (3-7. OKTOBRA)

ZUNS je imao tri promocije svojih novih izdanja:

- zbirka poezije *Krug začaranog vremena*, autora Miraša Martinovića, u okviru biblioteke *Savremenik*
- *Zašto (baš) čitanje*, autorke Vesne Pavićević, u okviru biblioteke *Vodič*
- *Metodičke i metodološke književno-problemske studije*, autora Milorada Nikčevića.

20 MEĐUNARODNI SAJAM KNJIGA U TIRANI (15-19. NOVEMBRA)

Na Zavodovom štandu predstavljena je produkcija udžbenika na albanskom jeziku za osnovnu i srednju školu, kao i vanudžbenička literatura na albanskom. Ovom prilikom promovisana su dva nova izdanja: zbirka poezije *Vizatim hënor me shkëlqim yjesh* (*Lunarno crtanje sa sjajem zvijezda*), autora Hadžija Šabanija; dvojezično izdanje *Došljaci – pjesme Ali Binaka / Ardhësit – kengët e Ali Binakut*, istaknutog crnogorskog pjesnika Radovana Zogovića.

Crna Gora
Zavod za školstvo

Izvještaj o radu za 2017. godinu (rezime)

UVOD

Zavod za školstvo utvrđuje i obezbjeđuje kvalitet obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama, obavlja razvojne, savjetodavne, istraživačke i stručne poslove iz oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih, obrazovanja i vaspitanja djece sa posebnim potrebama i vaspitanja u domovima učenika.

Za izvršavanje poslova iz djelokruga Zavoda utvrđena su službenička i namještenička mjesta za 84 izvršioca. Trenutno je zaposleno 66 službenika i namještenika.

U skladu sa svojim nadležnostima u Zavodu za školstvo su realizovane sledeće aktivnosti:

1. Izrađena unaprijeđena verzija Metodološkog uputstva za izradu i unapređenje predmetnih programa zasnovanih na ishodima

Unaprijeđena verzija Metodološkog uputstva prati savremena stremljenja u izradi predmetnih programa i kurikuluma uopšte, zasnovanih na ishodima učenja. Najveća suštinska izmjena u odnosu na prethodni metodološki okvir odnosi se na prevođenje ranijih operativnih ciljeva u ishode učenja. Takođe, akcenat u pisanju ishoda je dat ne samo na kognitivnom domenu nego i afektivnom i psihomotornom.

2. Izrađeni obavezni i izborni predmetni programi zasnovani na ishodima učenja za osnovnu školu, kao i predmetni programi za srednje stručne škole

U cilju izrade predmetnih programa formirano je 80 komisija sa ukupno 152 člana. Komisije su brojale od 3 do 5 članova u zavisnosti od kompleksnosti programa. Predsjednik komisija je bio predstavnik Univerziteta Crne Gore, dok su članovi bili jedan predstavnik Zavoda za školstvo (izuzev programa za fizičko vaspitanje) i praktičari iz škola. Prije izrade predmetnih programa članovi komisija su prošli obuku za pisanje predmetnih programa po novoj Metodologiji. Ukupno je urađeno 80 programa.

Novi predmetni programi su urađeni u skladu sa novim nastavnim planom za osnovnu školu i sa unaprijeđenom verzijom Metodološkog uputstva koje prati savremena stremljenja u izradi predmetnih programa i kurikuluma zasnovanih na ishodima učenja. Najveća suštinska izmjena u odnosu na prethodne programe se odnosi na prevođenje ranijih operativnih ciljeva u ishode učenja. Kod definisanja ishoda naglasak je dat kako na kognitivnom domenu tako i na afektivnom i psihomotornom domenu. Isto tako, u novim predmetnim programima dat je prioritet učenju učenika u nastavi.

3. Realizovana savjetovanja za primjenu novih predmetnih programa

Savjetnici Zavoda za školstvo su realizovali 32 savjetovanja za nastavnike i uprave škola u cilju uspješne implementacije novih predmetnih programa. Pored savjetovanja za nove

predmetne programe održana su savjetovanja za uprave škola i koordinate školskih timova o kreiranju školske politike obrazovanja darovitih učenika, kao i veliki broj savjetovanja za nastavnike i direktore škola na različite teme.

Uz učešće predstavnika drugih obrazovnih ustanova (umjetničkih škola) realizovana je javna rasprava o Prijedlogu Nastavnog plana za osnovno muzičko i baletsko obrazovanje.

4. Inkluzivno obrazovanje

U Zavodu za školstvo je realizovano 25 seminara, u cilju unapređenja kompetencija nastavnika koji se bave inkluzivnim obrazovanjem, tokom kojih je obuku prošlo 590 polaznika. Realizovane su takođe 2091 polusatne aktivnosti u 54 škole i predškolske ustanove sa 232 učenika, urađena je revizija IROP-a namijenjenog srednjim stručnim školama i redovno se prati rad regionalnih ekspozitura resursnih centara u školama sa integrisanim odjeljenjima.

5. Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika

Realizovan je 81 program obuke namijenjen nastavnicima predškolskog vaspitanja, nastavnicima u osnovnim školama, gimnazijama i nastavnicima opšteobrazovne grupe predmeta u srednjim stručnim školama, stručnim saradnicima, pomoćnicima direktora i direktorima; Realizovano je 6 modula *Programa obuke za direktore vaspitno-obrazovnih institucija* za novopostavljene direktore. U organizaciji drugih institucija realizovana su 172 akreditovana seminara koje su naručili pojedinci ili škole.

6. Nadzor u obrazovno-vaspitnim ustanovama

Redovan nadzor je realizovan u 41 obrazovno-vaspitnoj ustanovi i to: 11 osnovnih škola, sedam gimnazija, devet srednjih stručnih škola, pet mješovitih škola, tri javne predškolske ustanove, dvije privatne predškolske ustanove, jedan resursni centar i tri doma učenika. Tokom 2017. godine izvršeno je sedam djelimičnih vanrednih nadzora škola na zahtjev Ministarstva prosvjete ili Prosvjetne inspekcije.

7. Unapređenje implementacije preduzetničkog učenja i obrazovanja za održivi razvoj na svim nivoima obrazovanja

Preduzetničko učenje i obrazovanje za održivi razvoj se implementiraju na svim nivoima obrazovanja. Tokom ovog perioda održano je preko 40 savjetovanja za škole, a poseban akcenat je stavljen na predškolsko vaspitanje i obrazovanje i izradu priručnika i didaktičkog materijala za nastavnike.

8. Realizacija aktivnosti u okviru nacionalnih i međunarodnih strategija

Zavod za školstvo kontinuirano učestvuje na izradi i implementaciji sljedećih strategija: Strategija za razvoj i podršku darovitim učenicima (2015-2019); Strategija za mlade 2017 –

2021. godine; Strategija za smanjenje rizika od katastrofa za period 2018 – 2023. godine; Strategija karijerne orijentacije (2017 – 2018); Strategija obrazovanja nastavnika u Crnoj Gori (2017 – 2024); Strategija za cjeloživotno preduzetničko učenje (2015 – 2019); Strateške smjernice razvoja malih i srednjih preduzeća (2017 – 2021); Nacionalna strategije održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine; Strategija razvoja srednjeg stručnog obrazovanja; Akt o malom preduzetništvu; Mediteranska strategija *Obrazovanje za održivi razvoj*; Strategija UN *Obrazovanje za održivi razvoj*.

9. Projekti

U Zavodu za školstvo tokom 2017. godine realizovano je više projekata: *Čas istorije u Prijestonici: Cetinje – jedna priča* (kroz koji je prošlo preko 7000 učenika sedmog razreda iz svih osnovnih škola), *Ljetnja škola Crna Gora, moja postojbina*, *Kako učenicima pomoći da uspješno stvaraju usmene i pisane, umjetničke i neumjetničke tekstove*, Programa za jačanje vaspitne uloge škole *Moje vrijednosti i vrline*, *Škole za 21. vijek*, *Jačanje demokratske kulture u školama u Crnoj Gori*, *Eko-škole* i projekat *Škola i grad*.

10. Nacionalni savjet za obrazovanje

U 2017. godini održano je pet sjednica Nacionalnog savjeta za obrazovanje na kojima je usvojen 131 dokument (programi, akta, udžbenici...).

11. Pravilnici

Zavod za školstvo je inicirao i radio na izmjenama *Pravilnika o organizaciji stručnog usavršavanja i realizaciji programa obuke stručnog usavršavanja i načinu izbora autora programa obuke stručnog usavršavanja*, *Pravilnika o bližim uslovima, načinu i postupku izdavanja i obnavljanja dozvole za rad nastavnika, direktoru i pomoćniku direktora obrazovno-vaspitne ustanove* i *Pravilnika o načinu i obliku utvrđivanja kvaliteta u obrazovno-vaspitnim ustanovama*.

12. Izrada obrazovno-vaspitnih dokumenata

Zavod za školstvo je uradio sljedeća dokumenta: *Osnovne smjernice za planiranje pedagoške dokumentacije za osnovne i srednje stručne škole*; *Priručnik za realizaciju nadzora u obrazovno-vaspitnim ustanovama* i *Metodologiju o načinu i oblicima utvrđivanja kvaliteta rada u obrazovno-vaspitnim ustanovama* i *Katalog programa stručnog usavršavanja nastavnika za šk. 2017/2018. i 2018/2019. godinu*.

13. Saradnja sa međunarodnim institucijama

Zavod za školstvo je ostvario saradnju sa velikim brojem međunarodnih institucija kao što su: Savjet Evrope (Evropski Centar za moderne jezike i Pestaloci), Britanski savjet, UNICEF, SICI, UNDP, REC, CDRSEE.

14. Istraživanja, stručni ispiti, izvještaji, stručna mišljenja

Tokom 2017. godine sprovedeno je istraživanje: *Ključne kompetencije za 21. vijek u kurikulumima u Crnoj Gori*.

Samostalni savjetnici Zavoda za školstvo su kao članovi komisija učestvovali u realizaciji 409 stručnih ispita iz različitih predmetnih područja. Zavod za školstvo je uradio analize i dao stručna mišljenja (odgovoreno na 70 dopisa za NVO/NVU, Nacionalni savjet za obrazovanje, Ministarstvo prosvjete i sl).

Savjetnici Zavoda za školstvo su napisali izvještaje za *Akt o malom preduzetništvu*, *Eurydice sajt*, *Prevođenje međunarodnih publikacija iz oblasti politika obrazovanja i Pripreme za uvođenje ISO standarda 9001:2015 menadžmenta kvaliteta u Zavodu za školstvo*.

15. Učešće predstavnika Zavoda u aktivnostima: konferencije, seminari, projekti, komisije, radne grupe, tijela i drugo

Savjetnici Zavoda za školstvo su članovi tri pregovaračka poglavlja i učestvovali su u IPA projektu *Modernizacija obrazovnih programa i obuke nastavnika*, radnoj grupi za izradu *Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji*, *Prijedloga pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu, postupku i vremenu polaganja maturalnog ispita u gimnaziji*, *Pravilnika za izradu pedagoške dokumentacije za predškolske ustanove, umjetničke škole i domove učenika*, *Radnoj grupi za izradu Nastavnog plana i unapređenje organizacije rada umjetničkih škola*, *Radnoj grupi za razvoj i praćenje programa karijernog vođenja u Crnoj Gori u okviru IPA programa*, *Komponenta IV i Komisiji za sertifikaciju trenera*.

Savjetnici Zavoda za školstvo su članovi *Koordinacionog tijela za područje politike i vođenja karijerne orijentacije u Crnoj Gori*, *Nacionalnog partnerstva za preduzetništvo*, *Koordinacionog tijela u procesu izrade Ciljeva održivog razvoja*, *Tehničkog odbora za pripremu Istraživanja višestrukih pokazatelja položaja žena i djece u Crnoj Gori u 2018. (Unicef, Vlada Crne Gore)* *Sektorska komisija za obrazovanje*, u radu *Savjeta za kvalifikacije*, u izradi *Akcionog plana za implementaciju*.

Zaposleni u Zavodu za školstvo su prisustvovali velikom broju nacionalnih i međunarodnih konferencija, radionica i sastanaka.

Redovna aktivnost na planu obavješćavanja javnosti predstavlja i kontinuirano ažuriranje internet stranice Zavoda: uređivanje, kreiranje novih stranica i linkova.

16. Opšti poslovi

Izdato je 41 rješenje o imenovanju tima nadzornika za utvrđivanje kvaliteta rada ustanova, 536 rješenja o izdavanju licence i 536 licenci za rad u obrazovno-vaspitnoj ustanovi, 18 uvjerenja iz upravnog postupka po zahtjevu, 61 rješenje o godišnjem odmoru, 86 rješenja o koeficijentu na zarade i 62 rješenja o ocjenjivanju državnih službenika i namještenika. Sprovedena su tri postupka zapošljavanja.

U istom periodu sprovedene su procedure 16 postupaka javnih nabavki, 7 postupaka po zahtjevu za slobodan pristup informacijama i pripremljeno 40 ostalih spisa (odgovori, dopisi i ostalo).

Pripremani su pojedinačni akti o ostvarivanju prava iz radnog odnosa zaposlenih, Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za školstvo, ažurirana je KIS aplikacija, donešen Kadrovski plan, ažurirane evidencije o stambenim potrebama zaposlenih, ažuriran sistem unutrašnjih finansijskih kontrola i vršeno izvještavanje po osnovu obaveza koje su proistekle iz zakona i strategija.